

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia :
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Birouri nefrancați nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
 Anunțurile de anunțuri :
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primesc în Viena :
 I. H. Hasenauer & Vogler (Otto H.), H. Schölk, Alois Herndl, M. H. A. Oppelt, J. Donenberg ; în Budapest : A. V. Goldberger, Eckstein Bernat ; în Frankfurt : G. L. Domb ; în Nürnberg : A. Stiesner.
 Prețul inserțiilor : o serie de șapte zile pe o coloană 6 cr. și 10 cr. timbru pentru o publicație. Publicații mai dese după tariful și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 banf.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 37)

„Gazeta” este în fiș-care di.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria :
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate :
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 8 franci.
 Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov :
 a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I. : pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă : Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 banf. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 202.—Anul LV.

Brașov, Duminecă, 13 (25) Septembrie

1892.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Octombrie 1892 st. v.
 se deschide nou abonament
 la care invităm
 pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului :
 Pentru Austro-Ungaria : pe trei luni 3 fl. pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.
 Pentru România și străinătate : pe trei luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă :

Pentru Austro-Ungaria : pe an 2 fl., pe șase luni 1 fl.
 Pentru România și străinătate : pe an 8 franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea
 „Gazetei Transilvaniei”.

Din cauza sfinței sârbătorii, de Luni, ziua nu va apărea până Marți seara.

Se înființăm coruri bisericesci. Brașov, 12 Septembrie v.

Inima ni-se umple de bucurie, când ni-se oferă atâtea probe despre îmbucurătorul avânt, ce l-au luat frații noștri bănățeni prin înființarea laudatelor lor coruri de plugari români. Poporul bănățen gâsește în aceste coruri o școală, care sădese în el spiritul de ordine și disciplină și-i întărește moralul în toate privințele. Dér pe lângă toate avantajele mari și pe lângă toate foloșele netăgăduite ale corurilor de plugari, asupra cărora s'a discutat de nenumărate ori, în părțile nos-

tre ardelenesci vedem cu durere, că frumosul exemplu al Bănățenilor până în timpul de față mai de loc, ori dora forte puțin a început să prindă rădăcină.

Cunoscem greutățile poporului nostru ardelenesc, cari în multe privințe am putea dice, că au întrecut pe ale fraților noștri din Bănățu ; scim și vedem dilnică piedecile mari, ce i-se pună acestui popor în calea progresului din partea vitregelor autorități de stat și administrative : de aceea decă la sate încă n'am ajuns să avem și noi Români ardeleni, reuniuni și coruri de plugari, asemenea fraților noștri din Bănățu, aceta până acum încă s'ar mai pute scusa.

Cu totul altminte stă lucrul însă cu comunele mai mari și mai ales cu orașele acelea din Transilvania, precum ar fi Bistrița, Clușul, Turda, Alba-Iulia, Orăștia, Deva etc., unde locuitorii români sunt reprezentați în număr destul de frumos, unde avem câte un anumit număr de economi și diferiți industriași, precum și un însemnat număr de tineri aflați pe la școlile străine.

În asemenea localități apoi scusele nu mai au loc. Decă e vorba, ca să avem și noi, Români ardeleni, coruri bisericesci și să imităm pe frații noștri bănățeni, atunci începutul trebuie să-l facă mai întâi Români noștri de pe la orașe, unde nu numai că s'ar pute găsi puteri mai multe și mai capabile pentru înființarea unor coruri bune, dér de obicei și lipsa se simte neasemnat mai tare, ca la sate.

Avem, ce e drept, în orașele pe unde sunt școle medii și facultăți teologice române câteva coruri. Aceste înse se recrutează cu deosebire din sinul tinerimei studioase și a clasei mai alese a

societății noastre, n'au caracter popular și de aceea nu corăspund decât numai în parte scopului, ce-l avem în vedere.

Tocmai în zilele trecute ni-se plânga un corespondent al nostru, că luând parte la înmormântarea regretatului Gavrilă Manu din Bistrița, a trebuit să roșescă de marea miserie, în care se află în privința acesta Români din acel oraș. Inchipuiți-vă, într'un oraș ca Bistrița, unde Români sunt în număr atât de frumos, unde avem diferiți economi și meseriași, cum și mulțime de școlari pe la institutele streine de învățământ, și să nu aibă biserica română un cor măcar cât de amărit, care să eșecute cântările la ceremonia înmormântării!

E rușinos pentru noi, ca la festivități și ceremonii, de felul celei de mai sus, unde se afla atâta lume română și neromână, și unde atâți fruntași streini priviau cu ochi critici asupra noastră, să fi tu silit a-ți aduna de ici, de colea câte-un biet cantor, care să eșecute cântările religioase, — fără tact, fără sistem și fără nici o armonie.

Înainte noastră astfel de lucruri se trec ușor cu vederea, căci suntem dedați cu ele ; înainte streinilor însă ele trec ca lipsă de cultură și numai spre onore nu ne pot servi. Ar fi timpul, ca autoritățile noastre bisericesci să nu mai suferă acest lucru și fără amânare să ia măsurile de lipsă pentru organizarea de coruri bisericesci în toate orașele, în cari avem biserici românesci.

Nu e vorba aici numai de o podobă a bisericii, ci și de un mare interes național din toate punctele de vedere. Să luăm ca exemplu Aiudul, Deșul, Târgul-Murășului și altele asemenea lor. Români de pe la aceste o-

rașe sunt răspândiți printre străini, limba românească nu o audă cu săptămânile, ba unii dintre ei se și perdă cu totul. Așa amă perdut și pierdut pe di ce merge mulțime de meseriași, așa ni-s'a molipsit și ni-se molipsesc mulțime de tineri crescuți pe la școlile străine. Mai e lipsă să spunem de ce însemnătate ar fi pentru aștia asemenea coruri bisericesci?...

Tocmai fiindcă atacarea este de interes nu numai curat bisericesc, ci în același timp și cultural și național, trebuie să ne interesăm cu toții de acest lucru. Fruntași români de pe la orașe sunt cei dintâi chiamați de-a stăru pentru înființarea corurilor bisericesci, în cari să se grupeze elementele române, perdate ađi printre străini și cărora să le dea apoi tot sprijinul posibil, moral și material.

În împrejurările grele și amenințătoare, în cari ne aflăm ađi, trebuie să căutăm și să exploatăm pentru cauza conservării și existenței noastre naționale toate mijlocele posibile, prin cari se poate ajunge acest scop. Unul dintre aceste mijloce îl vom găsi fără îndoială și în înființarea corurilor bisericesci, de care amă vorbit aici.

CRONICA POLITICA

— 12 (24) Septembrie.

Sub titlul : „Cine apără pe nevinovații copilași?” scrie publicistul slovac Svetozar Hurban Vajansky un articol în „Narodnie Noviny” din Turuța-St. Marton, Elu spune, că și diarele maghiare se miră de tractarea miserabilă ce au întâmpinat o cei 170 copii slovaci din Nyitra, cari au fost răpiți dela părinții lor și transportați în ținuturi maghiare, ca să fiă maghiariși ; răpire, ce s'a făcut, precum scim, la inițiativa

„FOLETONUL GAZ. TRANS.”

Monografia comunei Ilva-mare. *)

I.
 Atrasă de frumșetea neajunse ale naturii, care în timpul de vară mai ales în munții noștri, în Carpați, se desvleie în tot a lor virginitate și abundență, mi-am propus să petrec o parte din vacanța acesta în comuna Ilva-mare. Acestă comună, cum îi arată și numele, este o adevărat mare, numărând până la 2900 suflet, cari afară de 7—8 familii, sunt numai Români
 Ilva este situată în colțul nord-est al Transilvaniei, în creierii Carpaților, la o înălțime de 1447 metri. În acest ținut se întâlnește Transilvania cu câte un colț al Moldovei, al Bu-

covinei și al Maramureșului, ai căror munți răsună de fluierul păstorilor și de doinele melancolice ale femeii române. Aici, nu departe isvoresce Someșul mare al Transilvaniei, Dorna, Bistrița aurie, Prutul și Tisa, cu afluenții săi, ale căror ape cristaline duș în undele lor și lacrimile locuitorilor autohtoni, lacrimi storse de suferințe seculare. Când cu trenul dela Clușiu, cui bulă agitațiilor și calumniilor fără seamă ale presei jidano-maghiare la adresa Românilor. călătorul apucă spre Nord, spre valea Someșului mic, în 3 césuri ajunge la Deșu. Aci Someșul mic, care aduce în undele sale amestecate lacrimile multă asupriților și batjocuriților „Moți”, se versă în Someșul mare. Dela Deșu apucă drumul spre Ost pe valea Someșului mare și într'o oră și jumătate ești la Betleanu, de unde în alte două ore cu trăsura, tot pe lângă Someș, la comuna Mocod intri în fostul district al Năsăudului. În dreapta te însoțesc un șir de deluri pădușe, ér în stânga câmpuri totă cu coline și deluri, dér bine cultivate. Valea, pe nesimțite se tot strim-

téză delurile se tot înalță, aerul se tot subție.

La Năsăud, crășel, mai nainte reședința unui regiment românesc de granițe, mai apoi a districtului românesc cu asemenea nume, ér ađi însemnat prin școlile sale,—poți admira, mai ales localul gimnaziului, care are puțin asemenea poe în Ungaria întrégă; apoi biserica cea nouă cu frumșele sale turnuri. Inteligență românească, relativă multă, dér pare că lipsită de o energie mai pronunțată în direcția națională, cu o activitate mai multă tăcută, liniștită între pereții școlilor. — Dela Năsăud, tot pe Someș, în 1½ oră ajungi la comuna Ilva mică, de unde, în stânga, șosăna duce la Sângeorgiu românesc și la Rodna cătră Bucovina,—cel dintâiu renunit prin baile sale mine-rale, ér a doua prin minele sale; ér în dreapta, printre deluri, ce devin aproape munți, șerpuesce strimta vale a Strîmbei. Din acesta spre ost eșe valea Ilvei și din acesta din sus de, satu valea Leșului. Amândouă văile aceste cuprind și nu mai atâta loc aședat, câtă pot a curge șgomotoșe ape de munte și drui ulu

strimț de o singură trăsura. De amândouă laturile se ridică măguri falnice, încât nu zăresci altceva, decât păduri întrerupte ici colo ou poeni și o mică fășă a cerului dealungul văilor.

După cale de două și jumătate ore cu trăsura, de-odată și-se lărgesc orisonul, reluându-și forma aproape de cerc regulat. Delurile devenite munți se mai departă de olaltă; o luncă, platou ai putea dice, căci ai ajuns la o înălțime de 1400 m., și-se deschide dinaintea ochilor, ești la Ilva mare, comuna cea mai mărginașă în acest colț al Transilvaniei, al cărei hotar atinge de Maramureș, de Bucovina și poe c'un colț de Moldova; ești în regiunea bradului curat. Ilva mare se întinde cu lungime 12—13 km. pe o luncă largă cuprindând și patele munților, ce o înoungiură.

Prin mijlocul văii curge apa Ilva (Iluța). Acestă isvoroșce din munții Bărgăului, aproape de hotarele Bucovinei și Moldovei, și curge, primind o mulțime de paraie de munte, între spre N., apoi drept spre V., atingând comunele Ilva mare, Măgura, Poiana și Ilva mică, ur-

*) Dăm locu cu plăcere monografiei de mai sus, ce a eșit din peneră abilă a d-lui profesor V. Gr. Borgovanu. Ea este interesantă din toate punctele de vedere, mai ales pentru învățării noștri, cari, după planul de învățământ în vigoare trebuie ei înșiși să facă istoria comunei lor, dér este interesantă pentru orice călător român.

Kulturgyletului din Ungaria de nord. Cu multă amărăciune s'adresază autorul la părinții slovaci. „V'au luat Dumneșu mințile?” exclamă el. E posibil ca să vă uitați într'atâta de datorile v'ostre? E cu puțință ca în Nyitra cea binecuvântată să se fi aflat 170 de mame și de părinți cu inima împetrită, care să lase să li-se ducă copii de 5—7 ani în străinătate? Este posibil ca părinții slovaci să-și uite până într'atâta de datoria lor, ca să nu-și apere puii nici măcar câtă și-i apără dobitoacele necu-vântătoare? Aici trebuie să fie în joc o intrigă infernală, o mișelătate diabolicească, o forță crudă și o orbiă nespusească. Apoi întorcându-se spre părinții slovaci autorul le dice: „Voi n'ați trădat numai nația voastră, ci fructul vostru priu, ați nimicit înșiși sufletele nevinovate. Nu știți că Christos este tatăl lor și vi ia încredințat vouă, ca să i păziți? Și cum credeți, că se vor întorce copiii voștri, pe cari i-ați lăsat pe mâna sorții? Ca fete și ca copii stricați... Părinți slovaci! Nu mai lăsați ca în viitor să vi-se fure copii, căci ei sunt omora voastră. Ori care amblă să vă înșele cu vorba, ori-care vrea să vă despărte de câtră copiii voștri, fiă el ori cine în această nenorocită țară, este omoritorul conștiinței v'ostre.”

Intr'un articol de fond, intitulat „Maghiarilor”, diarul Cehilor tineri din Praga „Narodni Listy”, dela 21 l. c. dice între altele: Tot-deuna li-am pus Maghiarilor în vedere pășaniile din propria loră istorie. Cei dintău regi și omeni de stat ai Ungariei lățeau învătăura: toleranță și dreptate față de toate limbele și poporele! Dăr niciodată nu s'a păcătuit așa de mult în contra acestui principiu ca de 25 de ani încoco. Politica nemțescă (austriacă) a cochetat cu naționalitățile mai de multe-ori, dăr numai cu calculul ca să le instreieze de națiunile rudite lor și să le căștigate pentru nisuițele centraliste, ca cu atât mai ușor să facă din ele materialul de germanisare.

... Istoria milenară a Ungariei mai dovedesce, că maghiarisarea națiunilor la Dunăre și la Tisa este un vis, o utopiă. Sămburele poporațiunii a rămasă ce a fost, atentatul cu limba unitară n'a reușit și la cea mai mică șgudui fură se va arăta înaintea Europei adevărata stare a lucrurilor. Pote că timpul acesta este mai aprăpe, de cum s'ar crede. Mare este nemulțămirea chiar și între Maghiari. Antagonismul bisericesc, nepotismul în oficii, comerțul și industria în mâinile Jidanilor, apoi atărna în cultură dela Germani, în

fine emigrarea în America ș. a. sunt totu atâtea bube pe corpul statului ungar. Să mai amintim încă și atacurile îndreptate în contra autonomiei bisericesc a Slovacilor, desnaționalisarea copiilor de trei ani ș. a. ? „Pester Lloyd”, exclamă în fine foia cehică, n'are a se teme, că înfrățirea Slovacilor cu Cehii ar pute să strice statului ungar, din contră, această legătură pote contribui numai la ridicarea bunăstării materiale a Slovacilor și acesta pote numai folosi statului...

Multu s'a vorbitu despre Maghiari și politica loră nenorocită și cu ocașunea s'ărbării țilei născerei lui Kossuth. Revoluționarul ungaru a implinit 90 de ani, și jumătate din această etate a petrecut-o în străinătate agitându mereu în contra Austriei și a dinastiei. Acesta n'a împiedecat pe șovinistii Maghiari de a-l alege în Budapesta și în alte orașe cetățen de onore. Numai Oradea-mare, cercel de alegere al lui Tisa Kalman, s'a opus și a respins propunerea de a-l alege cetățen de onore, ceea ce a turburat multu pe Ungurii opoșionali. Jubileul lui Kossuth s'a serbatu cu toate acestea și în Oradea-mare, ca în toate părțile între Maghiari. Clușenii se aștelege, a n'au voit să fiă cei din urmă, și în turbarea loră pentru Kossuth au găsit cu cale a sparge cu petri ferestrelor Românilor, pentru că nu erau iluminate.

Adevărata cultură ungară, ca în fundul Asiei. Și astfel de sălbatic se laudă că ei sunt chemați a civiliza Orientul! Cu fapta vitejescă dela Clușiu se pote pune alături numai vitejia fisolgăbirului dela Ciocova, Somogyi, care a mai disolvat cu ajutorul gendarmilor corul de plngari romani dela Petroani. L'a disolvat sub cuvântu că n'ar avea statute aprobate de guvern. Ei bine, reuniunea învățătorilor din diecesă Caransebeșului are statute, de ce s'a opritu dără adunarea ei din Ciocova?

Școpul nu este apărarea legalității, ci este de a lovi în noi, pentru că suntem Romani și ținem la limba și la drepturile noastre. Așa ni-se răsplătesc ați de îngâmfații dela putere credința ce am dovedit-o și jertile ce le-am adus noi Romani pentru monarhia și casa Domnitoare!

Decă au ajuns lucrurile așa de departe, vina nu este numai a împrejurărilor, nu este numai a noastră, ci și a acelor, cari având putere mai mare ca noi, n'au știut să pună de cu vreme stavilă periculoșei truții maghiare. Cum își vor săra, așa vor mănca, dice poporul nostru.

SCIRILE ȚILEI.

— 12 (24) Septemvre.

Cestiunea croată în delegațiuni. Se telegrafiază din Praga, că deputatul din partida Cehilor tineri, Masaryk, care a fost de curând în Agramu, a chemat la Praga pe deputații croați Starcević și Folnegović, pentru ca să se înțelgă în privința unei proceduri comune în anumite cestiuni. Se dice, că din partea Cehilor tineri li-s'a promis Croaților, că vor pune pe tapet în delegațiuni cestiunea croată.

Congresul de geografie, s'a deschis în țilele trecute la Genua în prezența ducelui de Genua și a principelui de Monaco. Președinte al acestui congresu a fost ales celebrul republican spaniolu, Zorilla.

Societatea filarmonică din locu își va începe luni în 26 Septemvre probele regulate pentru concertele de simphonie. Inceputul la 1/2 8 ore s'era. — Numita societate, după cum ni se împărtășese, are de gând, ca în erna această să dea 4 concerte de simphonie cu abonamentu, și adevă două concerte înainte de Crăciun și două după Crăciun.

Artistu român în străinătate. Celebrul artistu român, d. Gr. Gabrielescu, seceră mari succese în operele cântate în capitala Braziliei, Rio de Janeiro, și cu deosebire în renumita operă a lui Mascagni: „Cavalleria Rusticana”. Diarele braziliene „Diario de Commercio”, „Novidades”, „O Paiz”, „A Capitalu”, „Cidade do Rio”, sunt pline de elogiul la adresa talentatului tenoristu român.

Mortalitate în Brașov. Din 30 Augustu până în 5 Septemvre au murit aici 13 persoane și adevă: 1 de difterită, 1 de tuse grea, 1 de tuberculoză, 4 de eathar de intestine și 6 de alte bole. Prin urmare pe 1000 locuitori se vine pe anu 26.6.

Pe linia ferată Sibiu — Avrigu se va face o reducere a tarifului de persoane întru atâta, încatu stațiunile Sebeșul de sus și Avrigul, spre cari și dela cari în comunicația cu Sibiu s'a plătit după tarifu pe zona a doua, sunt transpuse în prima zonă. Prin urmare unu biletu dela Sibiu până la Șelimeru, cl. II, costa 15 cr., cl. III, 10 cr., la Veștemu 2 cl. 22 cr. 3 cl., 15 cr.; la Tălmăciu s'era Sebeșul de sus, s'era Avrigul (cari toate stau în zona primă) 2 clasa 40 cr., 3 cl. 25 cr. Dela Sibiu la Făgărașu (zona a cincea) îndată ce linia Avrigu-Făgărașu va fi deschisă,

va costa unu biletu de călătoria 2 cl. 2 fl. 3 cl. 1 fl. 25.

Furnisări. Diferite direcțiuni de tracțiune a căilor ferate ang. de stat au lipsă de cantități mari de oleu mineral, oleu de unsu, s'era etc. Condițiunile de ofertă se pot vedea în biroul camerei comerciale și industriale din Brașov.

O turmă de oi sfășiată de lupi. Ni se știe, că în noptea țilei de 22 Septemvre n. c. în hotarul comunei Meșoreacu, din comitatul Albei inferioare, mai mult lupi au năvălit asupra unei turme de oi, pe cari le au sfășiat și le au gonit în toate părțile. Vre-o 50—60 de oi, cari au fost proprietatea locuitorilor din sat, s'au găsit în dimineața următoare parte morțe, parte sfășiate, ăra unele din ele nu s'au găsit de locu. Dăcând stăpânirea ungară a oprit folosirea armelor, în comitatul acesta, cu deosebire prin părțile Aiudului, după cum ni se știe, fiarele sălbatică s'au înmulțit așa de tare, încatu mai ales femeile se și temă a mai eși la câmpu. Lupii se preambă d'era mare printre cucuruz și adese-ori se apropiă chiar până lângă satu. Țilele acestea, n'era omen din Meșoreacu, cari culegeau cucuruz în câmpu, fură cercetați de nise lupi, pe cari abia-i pută huiți, aruncându după ei cu tule de cucuruz. Totu acum de curând, într'o comună din apropiere lupii au sfășiat unu vițel. Oamenii se temă, că la erna lupii vor năvali asupra comunelor și nu vor mai pute răsi a se apăra de ei. Toate acestea trecu nevedute din partea autorităților ungară, cari știu numai să se îngrijescă de scoterea dărilor celor mari, ăra de binele și țina bieților locuitori nici habar nu au!

Erupțiunea vulcanului Aetna continuă și acum. Omeni specialiști cred, că această erupțiune pote dura încă multă vreme. Până acum însă lava n'a atins întru nimic pământurile cultivate la ptele muntelui.

Cununiă. D. I. Iovanu Marcu, învățător în Săngeorgiu român, și d. Elisabeta Popu din Feldru, se vor cununa la 25 Septemvre n. c. — Fiă în césu cu noroc!

REPLICA
junimii academice române din Transilvania și Ungaria.

Universitățile.
La universitatea din Budapesta au fost în anul expirat 3353 ascultători.

se varsă împreună cu Strimba, ce curge din muntele Hemul, în Someșul mare.

Intregu câmpul, liber de păduri, și se presintă în nenumărate liveci îngrădite cu răslogi (scânduri și părți de scânduri) și acoperite cu bogate fânețe și cele mai multe cu câte o casă pe densesle. Este de însemnat, că aprăpe făcare Ilvanu are o casă în sat și alta ori și mai multe la câmpu, pe lângă care își adună hrana sa și nutrețul vitelor pentru erna.

Casele sunt aprăpe toate de lemn de brad ori de poșă acoperite cu șindilă, cuprinzându și câte trei odăi de locuit, șură podită și grajduri. Aprăpe la fiă-care casă veți o grădinuță cu legumele necesare și oăți-va pomi și altoi. Intre case, departe, și se impune biserica cea nouă, mare și înaltă, zidită din piatră, cu turnu înalt și acoperit cu tinochea, pe la a. 1885, mai ales la inițiativa și îndemnul bravului preot tănăr, Hicronim Slăvoacă, pe care, fiindu din comună și cu legături multe cu fruntașii satului, apoi mai ales pentru prudența și bunăstarea, pentru viața sa exemplară, omeni îl ascultă cu drag. — Du-

mineca și în sărbători se adună poporul foarte mult la biserică, în tocmai ca în țina de Pașă, când preotul, totdeuna la sfârșitul slujbei, le teleruesce pe scurt și la înțelesu evangelia țilei, aplicându învățăturile la moravurile și împrejurările locale.

Comuna are 3 localități de școlă: 2 confesionale cu 3 învățători și una comunală cu unu învățător, localurile sunt corăspundătoare cerințelor legi: mari, uscate, luminoșe; învățători calificați, zeloși, cari au peste 300 de școlari. Grădina școlii cu îngrijire cultivată: legume, școlă de pomi, florăria, o mică stupină, își spun, că aici dascălii nu numai își pricep, dăr își și implinesc datoria. Omeni sănătoși și viguroși, de o statură ați mijlocie, rumeni la față, părul negru, tunsu scurtu milităresc, ochi negri, nasul acvilii, musteți frumoșe și barba de obicei rasă, apoi deștepți și buni la inimă: unu străin în satul lor, a doua și se simte ca acasă; femeile de asemenea bine făcute și de statură mijlocie. Barbații pără în sărbători părăii negre decorate cu câte unu struț de flori naturale, cămeși albe de cânepă țesută fără

împetrituri, strinsă cu cureaua cea lată și neagră, suman alb, cioreci (ițari) albi lărguți, cu și fără creți pe din jos; în țile de lucru în locu de suman, o haină scurtă (chit) albă, ușor la lucru și la umblat. — Femeile se pără mai feluritu. O fată mare se pără cu capul gol, împletit cu o codă înapoi, cămașa cu bumbac roșu cu cusături variate făcute de mâna ei, unele cu pieptaru mătăsit și monete de argintu la grumezi, cu pânzatur frumoșe, făcute de ele. Unele fete au cisme negre, dăr multe santu numai cu opinci încălțate. În țile de lucru toate-să cu opinci și cioreci, ori chiar și desculțe. Femeile măritate santu ceva mai puțin luesose în îmbrăcăminte, dăr toate de asemenea de o curățenie uimitoare și unele cu monete. Ele pără coșite pe cap și năframe albe compărate, astfel, că afară de părăriile și curelele bărbaților și de năframele și pieptarele lor, toate hainele sunt făcute de mâna lor, a femeilor. De însemnat este, că femeile toate umblă oălare ca și bărbații.

Ocupațiunea principală a locuitorilor este, ca a tuturor Românilor, creșterea vitelor și agricultura. Dăr acesta

atărna principalminte dela climă, care în generalu, după poziția locului, este răcoroșă, ca să nu dice aspră. — erna se începe la Sămedru (26 Oct.) și ține până la Săngeorgiu cu zăpadă și până la 3 urme (1 metru). Primăvera, de-o lună, se contopesc cu vera. Până la Sf. Petru de obicei plouă și sunt vremi aspre; la Sf. Maria de multe-ori cade bruma. Apoi pădurile cele multe faou, ca de multe-ori s'era și dimineața se-ți iai, decă nu paltonul, de sigară pardesiu. — Veturile din cauza munților din giur nu sunt mari, nici primejdișe, și servă de obicei de barometru, cele din aprăpe vestu vestescu plouă, ăra cele din aprăpe ostu vreme bună. Piscul „Milerulu” (din prejma nordică a satului), acoperit dimineața, cu cerul cel mai senin, de negură câtă o părăria de mare, spun omeni, vestescu o sigură plouă în țina aceea. Aparința pițigușului vestescu răcelă (spue d. Lupșai, notaru în pensiune.)

Dela climă atărna produsele uni ținut. Munții și delurile nelăzuite sunt acoperite numai de brad și molid. Aceste, până la a. 1800, erau atâtea, în

După maghiarii cea mai mare nație în Ungaria sunt Românii, și aceștia au fost reprezentati în numărul de susți prin circa 5% (!!) Jidovii? Prin 32-71% !!

Numărul profesorilor, docenților etc. este 217, dintre care Români=1!

Am vădit, că Românii din Ungaria și Transilvania pe teritoriul ce ei ocupă alcătuiesc o compactă complexitate națională.

Cum în mijlocul acestui teritoriu, în orașul transilvană Clușiu, se află o universitate.

Acum, ce ar fi mai natural și mai just, decât ca această universitate să fie întocmită pentru trebuințele naționalității, care constituie majoritatea absolută și covârșitoare pe acest teritoriu?

Ori și cine păstrează în sufletul său un simț de echitate trebuie să admită, că această universitate din Clușiu e exclusiv maghiară, ba maghiarissima!

Numărul studenților era în anul trecut la această universitate 565. După naționalitate erau:

Români . . . 67 s.eu 11.6%
Maghiari . . 405 „ 72.6%!

Iasugi d-lă Schwicker, din ale cărui studii estragemă aceste date dă: „Este bătătoră la ochi numărul minimal al studenților români, deoarece nu numai Transilvania, ci și comitatele marginase ale Ungariei sunt locuite în preponderanță de Români. Causa, care turbură aceste referențe este a se căuta cu deosebire în momentele național-politice și lingvistice.“

Numărul prof. docen. etc. = 68

Dintre aceștia Români . . . = 0!

Mai toate statele cheltuesc pentru instrucțiunea publică 10—15—20% din venitele ce au. România, un stat mic cu o populație de circa 7 milioane, cheltuesc an de an la 15,000,000 fr., și Ungaria, cu un areal îndoit și cu o populație de 15 milioane cheltuesc suma de 6,173,018 fl., ceea ce corespunde cu 2% ale cheltuelor de stat! Cum se explică acesta? Fărte simplu. Români, Sărbii, Sașii etc. își susțin școlile prin contribuții particulare, și pentru instrucțiunea celorlalte vre-o 6 milioane de Maghiari ajunge sume de vre-o 6 milioane de florini la an! — Ba, totuși, statul, precum spune jumimea maghiară, a preliminară pentru anul 1891 suma de 112,000 fl. ca ajutoră pe sēma școlilor

2) În realitate nici 5%, pentru-că noi am cuprins în acest număr pe toți studenții de conf. gr. or. și gr. cat. câți au fost la universitate. Dintre aceștia mulți sunt Sărbii și Rușii și astfel Românii nu constituiesc nici măcar 3% între studenții celei dintău universități a patriei lor.

confesionale. În Ungaria însă nu sunt mai puțin de 7 confesiuni!!!

Dar și acestă minimală preliminară nu se distribuie decât școlerilor confesionale maghiare.

Prigonirea Românilor în institutelor maghiare.

În gimnaziile maghiare, din care am eșit și noi, elevii de naționalitate nemaghiară sunt tratați nu numai ca străini, ci ca dușmani.

Profesorii de istorie nu întrelasă nici odată a și bate joc într'un mod scandalos de originea și istoria Românilor. Elevilor li-se propune de pe catedră, că Românii sunt descendenții unor colonii romane ce se alcătuiau din criminaliști, că conducătorii revoluțiilor române, Horia, Cloșca, Crișan, Iancu etc. erau șefii unor bande de tâlhari etc.

Societățile de lectură ale elevilor români s'au închis, bibliotecile li-s'au confiscat, la fiecare pas sunt priveghiați de colegii maghiari, care în arta denunțării s'au dovedit virtuosiști.

Câteva cazuri.

În orașul Lugosiu există un gimnaziu maghiar, deși aproape totă populația giură impregiură este românească.

În înțelesul legii de naționalități, acestă gimnaziu ar trebui să fie românesc. Ar trebui!

Limba română se propune în două ore pe săptămână, ceea ce negreșit este o curată batjocură.

Elevii români, la anul 1880, vă dându că educația și instrucția lor națională este împedecată, s'au hotărât a se întruni în fiecare Duminică în o sală a administrației fondurilor bisericei române, în scopul de a se instrui ei de ei în limba și literatura română.

„Reuniune de lectură românească“, precum doriau ei, nu li-s'a permis a înființa.

Ei bine, acolo se adunau, își cetiau și criticau reciproc încercările lor literare, mai declamau o poezie, și prin contribuții benevole își înființară o bibliotecă comună, care în scurtă cuprindea la 200 de cărți românești, dovadă eclatantă despre dorul ardător al acestor tineri de a se cultiva în literatura lor proprie.

Profesorimea maghiară aude, că elevii români se îndeletnicesc cu asemenea lucrări literare române, numai decât pornesce investigații, eliminază pe mai mulți elevi români, și biblioteca lor a fost, la insistența profesorilor, confiscată de către comitele suprem și zace astăzi în podul comitatului!

Românii de acolo au dovedit ecla-

tantă că li-se face violență, au protestat, au reclamat — înzadar!

Principiile de libertate ungară nu permit elevilor români nici măcar cultivarea lor pe cale privată, din contribuții benevole!

Totă astfel a fost confiscată și biblioteca clericilor români din seminarul rom. cat. din Budapesta etc.

La Șemniț, la Clușiu și în alte locuri tinerii români de repețite ori au fost obiectul celor mai murdare denunțări, investigații, relegări, frustrări de stipendii și toate acestea sub pretexte de nimic, d. e. că studenții români din Șemniț cetiau „Tribuna“, că studenții români din Clușiu au trimis o depeșă de felicitare la mai mulți redactori români achitați în procese de pressă etc.

De câte ori nu și permit profesorii maghiari a striga elevilor români în șoală: „Cărați-vă în Țera Valachiloră“. „Dacă mâncați pâne maghiară, respirați aer maghiar și așteptați protecția Dumneșului maghiar și voi trebuie să fiți Maghiari!“

Er epitetele „Oláh turbat“, opincă miserabilă“, „Oláh prost“ etc. și adă ne răsuna în urechi de pe vremea când ședeam pe băncile gimnaziilor maghiare.

Numele proprii ale elevilor români în toate școlile maghiare afară de universități, se schimosesc cu ortografia maghiară ca să apară mai maghiare.

Pentru sărbătorile elevilor români nu este aproape nici o considerare.

Pentru aceea însă sunt siliți să cânte mereu la himnuri la „Fiecare om să fie om și Maghiar“, „Dămine binecuvinteză pe Maghiari“ s. a.!

Gona asupra literaturii noastre didactice.

Tote cărțile noastre didactice sunt supuse unei aspre censure din partea guvernului, și decă ele nu armoniază cu intențiunile maghiarisătorilor, sunt oprite sub cuvânt, că ar conține noțiuni și texte contrare „statului“.

În manualele de geografă, autorilor români nu le este permis să folosescă nomenclatura românească așa după cum ea este înrădăcinată de veacuri în gura poporului. În locul numirilor genuine românești stăpânirea pretinde a se folosi numiri maghiare, pe care însă nimeni nu le înțelege.

Totă așa și la compunerea manualelor de istorie, autorilor nu le este iertat să se dică măcar un cuvânt legănat asupra existenței și a trecutului nostru.

Că și Românii au făcut ceva pentru țera acesta și că și dēșii și au avut

eroii lor, acesta în istorie nu se pōte spune nebăntuit.

Și de ore-ce autorilor români li-se opresc de cele mai multe ori cărțile ce editază, sunt nevoiți, pentru a corăspunde măcar în parte trebuințelor didactice, a traduce cărți unguresc.

Aceștia însă cuprind cele mai revoltătoare minciuni cu deosebire în ceea ce privește elementul românesc.

Pentru a împedea ori-ce comunitate culturală între noi și între frații noștri din România liberă, stăpânirea maghiară opresce intrarea celorlalte inofensive produse literare românești.

În ceea ce privește literatura diaristică, vom vedea la locul său, că pentru presa română din Transilvania există o lege excepțională, în virtutea căreia o mulțime de redactori români au fost trași în judecată, aruncați în temnițe și caliciți cu amende de bani.

În România literatura peste tot și cea diaristică în specială, a luat ună avântă puternică, dar ca noi să ne putem bucura nici de acestă avantajă, cele mai multe foi din România sunt oprite a intra în Ungaria și Transilvania.

Precum este urmărită literatura didactică română, totă așa este și cea germană etc.

„Tota gona“, dăce „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“, „asupra cărților didactice dușmănoșe statului, este copilărescă.... Dindată-ce monarhul Austro-Ungariei este numit în vr'o carte împărat și nu rege, această carte este privită ca dușmănoșă statului etc. etc. . .

Acastă gona trebuie să amărăscă chiar și pe omenii cei mai domoli și pacifnici. Căci din toate aceste opriri se vede veșnică acea nefericită pornire de a înăbuși ori-ce manifestare de viață, care arată, că în Ungaria mai trăiesc și alți omeni afară de Maghiari... Este o nouă probă nu că ne-am apropiat, ci că ne gâșmă adăncă în gropă într'un stat de polițai“.

Maghiarisarea copiilor cu forța.

În anul trecut s'a adus în camera din Pesta o lege specială pentru maghiarisarea generațiilor mai tinere.

În înțelesul acestei legi toate comunele sunt obligate a înființa asile de copii. Toți păriții, cari nu pot dovedi că sunt în stare a îngriji de copiii lor, sunt siliți a trimite pe acești din urmă în asilele de copii și anume începând dela virsta copiilor de 3 ani!

Aci au „să fie introdus în cunoștința limbii maghiare“, cântându în această limbă, învățându rugăciuni „interconfesionale“ etc.

cătu uitându-te dintr'un munte „era în tunecă de ele“ (dăce cronicarul comunei, regretatul Pavel Gallanu). Din lemnele de brad sunt făcute toate uneltele și lucrurile economului. În păduri adă abia se mai găsesc vulpi și pe câmp iepuri, dar și aceștia rar, lupi, urși și câprioare numai de pomăna, pe când până la 1800 „sălbăteciile erau strajnic de multe, zimbri, cerbi, câprioare, porci, iepuri, apoi urși, lupi, șderi, vulpi și porci încă într'o singură și putea prinde câte un pușcaș până la 24 de cerbi sau 40 de câprioare“ (cron. P. Gallanu). Causa impușării acestor sălbăteci, ni-o spune totă laudatul cronicar anume, că „mai toți omenii erau pușcași“ și că aproape în toate poenile și în totă câmpul s'au mutat și sedă omeni în casele lor. — Câmpul lucrată produce toate bucatele obișnuite în Ardela, afară de cele de tōmnă; porumbul este o specialitate potrivită timpului celui scurtă pentru dezvoltarea sa. Dăr fēnațea mi-se pară ocupația de căpeteniă a omenilor, și pășunatul vitelor, pentru-că în Ilva mare sunt în fiă-care ană aproape 1000 de boi, 2000 de vaci, ca la 500 de cai

și la 8000 de oi. Caprele cele multe de altă-dată s'au stinsă aproape cu totulă pentru paguba ce o făcă pădurilor. Etă de ce dăceam, că ocupațiunea principală a locuitorilor astui sat este crescerea vitelor. Și apoi este de însemnat, că găsesc cei mai frumoși boi: mari, bine făcuți, cu corne asemenea mari, largi și frumoșe, încâtă prețul lor se mișcă între 300 și 400 de floreni.

Omenii sunt fărte muncitori, dar apoi și trăiesc fărte bine, mai ales cu dulce (posturile au început a le cam părăsi). Când omul lucră din greu, trebuie să se hrănescă și bine. Diminēta mărcă colesă (mămăligă) cu brăuză, ratotă (păpară) de ouș, lapte dulce și acru de oi și de vaci; la amēdi și sēra, în câmp la lucru totă așa; er sēra acasă făcă și zamă de carne. (Laptele acru încheia ori ce ospētu.) În scopul acesta, vēră taie miei, berbeci și galițe; tōmnă câte o vacă pentru carne, sēu și opincă, la Crăciunul unului sēu mai mulți porci. Beuturi până la 1850 erau med și bere, ce și le făcea fiă-care om din produsele sale, dar adă, pagubă, că s'a încuibat și aci rachiul Jidanilor, de care se

face abuz, mai ales în sărbători, când omenii nu sunt ocupați. Atunci nici femeile nu rămân îndrētul bărbăților.

Cu toate aceste, Ilvanii și adă sunt omenii cei mai cu stare din aceste părți, odată pentru hotărul lor cel relativ mai mare (de 3 miluri pătrate) și mai deschis, apoi pentru pădurile cele multe (oam la 20,000 jugere) ce le posedă. În lipsele lor, multă sunt ajutați de cassa lor de economii, ce au înființat o vrednicii lor conducători, preotul și învățătorul, și care lucră cu un capital de 14—15000 fl., încâtă Ilvanii n'au nevoie, în casuri de strimțore, să se bage în punga Evreilor. Laudă acestei inteligințe, care precum vedă trăiesc în cea mai perfectă înțelegere și se ține în curentul progresului și al întemplărilor, avēnd în comună cinci diare românești, unul german și unul ungar. Nu mă miră dar, că dēșii, conducătorii, se bucură de stima și încrederea poporenilor. — O reuniune de temperanță, care ar cruța Ilvanilor 25—20,000 fl. la an, ar mai fi să se pună la cale, și nu mă îndoiesc, că după vederile schimbate și discuțiile ce le-am avut împreună cu „domni“ satului, și acesta o să se facă.

(Va urma.)

Una ca nici una.

— POVESTE. —

Când mă gândesc numai, dragii moșului, la Una, imi pare c'o vedă. Numai să luai bine sēmă și îndată a veți vedea și voi înaintea ochilor. Uite, par' că se și aude svoșnăitul hainelor celorlalte mândre de mētasă, cu care Una a îmbrăcată pe nici una, par' că se aude suflarea, care aia Una o trage în pept și erăși îi dă drumul, făcēnd loc la următoarea; par' c'o pipăescă... etă și acum simtă un braț mōle și ferbinte și nisce buze înfocate . . . Ah, ha! Etă-mē, din moș-babă—tēnēr! Ei, și apoi ce mai vrēți?

Asta-i Una ca nici una! Dăr numai D-vōstrē par' că nici acumă n'o cunoscēți!... Ei păi! Nu sciu cum să vē mai desnodă papura, dragii mei!

Și nici atunci nu mi-ți pricepe, decă vē spun și er vē spun, că acea Una era ună cherovimă de fată, mândră, frumoșă — bat'o luna, — mai mândră ca nici una. Apoi ce mai cereți, decă io, moș-iermă-babă-spoială, și când mă gān-

Scurtă, este vorba de o fabrică de desnaționalizare în stil mare.

În Rusia încă se folosesc sisteme barbare pentru rusificarea populației, dăr de asemenea mijloace ienicescilor Rușii nu se folosesc.

Are dreptate Memoriul bucoresc-ceanu când exolamă: „Nicăiri în Europa, nicăiri pe fața pământului, nicăiodată de când oamenii s'au constituit în societăți, asemenea siluire nu s'a mai pomenit!”

Dăr junimea maghiară nu se sfiesce a susține, că această lege urmărește scopuri umanitare!

Dacă humanitatea ar fi îndemnată pe Maghiari a aduce o asemenea lege, atunci ei nu siluiau pe copii a învăța unguresce în acele asile, și anume într'o etate atât de fragedă.

Scopul adevărat și clar este, a lipsi pe copii de limba părinților lor, în speranță de a-i pute astfel maghiarisa.

Când această lege s'a votat în parlament, poporul românesc întrunit în deș și deș de adunări publice în fața lumii și a lui Dumnezeu a ridicat protestul cu totă tăria sufletului său contra acestei asiatiche agresiuni asupra existenței sale. Protestul său însă a rămas neascultat. Tirania constituțională nu înțelege durerea unui popor. Ea nu înțelege limbajul acestor împotriviți.

Ea nu cunoște decât un singur ideal: maghiarizarea! Că popoarele ne maghiare sunt aproape de marginile desnădăjduirii?

Puțin le pasă Maghiarilor! Vorba lor: „Ungaria său va deveni maghiară, său se va prăpădi!”

N'au decât să continue!

Serbarea centenarului republicii franceze.

(22 Septembrie 1792 — 22 Septembrie 1892.)

În 22 Septembrie n. o. s'a serbat în totă Franța centenarul proclamării republicii franceze (22 Septembrie 1792). Republicanii francezi de astăzi au totă dreptatea, că se serbeze această memorabilă în istoria Franței. Multe evenimente au trecut peste Franța în cursul acestui centenar.

Regimul teroristic a lui Robespierre, Danton, Marat a făcut loc directorului și acesta imperiului. Succesele marelui împărat Napoleon Bonaparte au însemnat în istoria Franței pagini glorioase. Veni apoi înfrângerea dela Waterloo, când imperiul cădă în ruine și făcă loc erăși monarhiei Bourbonilor atât de urgisite. După acesta urmă revoluția din Iulie, care părea, că a asigurat temelii neclătite pentru regatul francez. Dăr veni revoluția din Februarie 1848, Franța se proclamă republică pentru a doua oară, alegându prin ple-

biscit pe Ludovic Napoleon, un nepot al gloriosului împărat, de președinte al ei. În 1 Decembrie 1852, președintele Ludovic Napoleon se proclamă împărat al Francesilor, sub numele de Napoleon III.

Din nou își ocupă Franța locul primă între națiunile din Europa. Fiii și nepoții învingătorilor dela Marengo, Austerlitz, Iena etc. arătară din nou dovești de strămoșesca vitejie. Luptele dela Solferino, Magenta etc. reinvișă gloria de odinioară. Dăr catastrofa dela Sedan din 1870, nimici și edificiul imperiului al doilea napoleonidă, ér în 4 Septembrie 1870 se proclamă Franța pentru a treia oară republică. Multă avă a se lupta tânăra republică pentru asigurarea existenței sale în acești 22 de ani din urmă.

Patriotismul și înțelepciunea bărbatilor de stat francezi sciu să conducă barca republicii și să o scape de pericolele ce o amenințau.

Astăzi idea republicană a prinsă adănc rădăcină în Franța. Chiar papa, într'o encicloică mai recentă a sfătuit pe clerul catolic din Franța, să recunoască republica.

Franța a câștigat succese și în lăuntru și în afară. Pe toate terenurile administrației interne de stat s'a întărit, vindecându cu o ușurătate surprinzătoare ranele cauzate în războiul din 1870—71. Și în politica externă a câștigat multe succese. A dobândit un puternic aliat în imperiul rusesc, devenind astfel un factor distins în politica europeană.

Dacă șgomotele ce au circulat și circulă încă prin sferele politice despre o alianță franco-ruso, cu Vaticanul și cu Turcia, se vor adevăra, atunci cu dreptă cuvântă vor pute Francesii să primască cu mândria serbarea seculară a republicii, căci faptul acesta este o viață dovadă și o sigură garanție pentru susținerea păcii în Europa.

Noi ca Români nu putem decât să ne bucurăm de progresul ce l'a făcut sora noastră cea mai mare, care în presa ei a început a manifesta atât interes și simpatie pentru cauza națională a Românilor subjugată!

Convocare.

Reuniunea învățătorască gr. cat. „Mariana” își va ține adunarea generală în 3 și 4 Octombrie a. c. în Năsăud cu începutul la 8 ore a. m.

Programa:

1) Asistare în corpore la serviciul divin împreună cu părastasă pentru răpausul sufletelor membrilor defuncți. 2) Cuvânt de deschidere. 3) Raportul anual al secretarului. 4) Raportul casarului despre starea casei reuniunii și statorirea preliminarului de bugetă pro 1893. 5) Alegerea comisiunilor pentru criticarea prelegerilor practice, ve-

rificarea protocolului și înscrierea de membrii noi. 6) „Sunetul I” prelegere practică din scriptura în clasa I a școlii fundației din Năsăud, prin George Mihalea, învățător în Rebrîșora. 7) „Capra” prelegere practică din învățământul intuitiv în clasa a II-a prin Ioan Tivadară învăț. în Ilva mare. 8) Tractarea poesiei „Cioroiul și vulpoiul” cu privire la înțelesul din Legendă de V. Petri în clasa a III-a prin Gregoriu Neamtu, învățător în Feldru. 9) „Porumbul” descriere, prelegere practică din stilul în clasa IV-a prin Andronu Petri învăț. în Neșeu. 10) „Cum trebuie să purcedă învățătorul în casul de minciună pentru constatarea adevărului”, tractat teoretic de Iuliu Bugnară învățător în Hordou. 11) „Despre caracterul” tractat teoretic de Romul Densușană, învățător în Mocodă. 12) Un tractat teoretic din sfera pedagogiei prin Nichita Cotuț învăț. în Leșu. 13) Raportul comisiunilor de sub punctu 5, 14) Pertractarea propunerilor. 15) Statorirea termenului și locului pentru adunarea generală proximă. 16) Cuvânt de închidere.

Presidiul reuniunii învăț. gr. cat. „Mariana”.

Năsăud, 16 Septembrie 1892.

Președintele: Secretarul.

Ioan Jarda. Clement Grivase.

Literatură.

Au apărut:

Gramatica limbii românești, întocmită în două cursuri concentrice pentru școlile populare, de Ionă Dariu. Cursul I, pentru au. al 3-lea și al 4-lea de școală. Ediția a treia, — revădită. Editura Librăriei Nicolae I. Ciurcu în Brașov. Formată 8° de 78 pagini. Prețul 25 cr.

Til Buhoglină Nădrăvanul, povestită în 35 de snove cu 30 de chipuri. (Seriore pentru copii). Editura Librăriei Ciurcu în Brașov. Formată mică de 64 pag. Prețul 25 cr. Dece exemplare de odată procurate costă numai 1 fl. 50 cr.

Istoria Literaturii Române, în usul tinerimei studiöse, de Ioan Lăzăriciu, profesor. Edițiunea a doua. Sibiu, 1892. Editura librăriei W. Kraft. Formată 8° de 145 pag. Edițiunea acesta este revădită, emendată și amplificată din partea autorului.

Desbinarea în Biserica Românilor din Ardeț și Ungaria, 1697—1701, de Alexandru Popă, profesor la liceul din Berlad. Bucuresc, (tipo-litografia Wiegand, C. Savoie & C. nie, strada Cova 14) 1892. — Opulă conține 108 pag. formată mare 8° și este dedicată d lui D. R. Cordescu, directorul Liceului „Lumina” din Bucuresc.

Elemente de Geometriă, pentru anii din urmă ai școlii populare, pentru școlile civile, cursuri de repetiție și de

adulți etc., de Domețiu Dogariu și Ion Dariu. Editura Librăriei Nic. I. Ciurcu în Brașov. Formată 8° de 48 pag. Prețul 20 cr.

„Introducere în științele comerciale, 8° 214 pag., carte de mare folos pentru informație în diverse chestii ale comerțului, afaceri de bani, de bancă și de polițe etc. Se află de vânzare la librăria N. I. CIURCU în Brașov, cu prețul de 1 fl. 25 cr. trimisă franco. — Recomandăm această carte cu deosebire învățătorilor și preoților, care avându ocaziune a conveni cu poporul, îi va pute da felurite povești și învățături pentru daraverile lui economice.

Istoria Pedagogiei, de Dr. Petru Pișoiu, profesor. Arad 1892. Tipografia diecesană. Formată 8°. 502 pag. Acestă opă interesantă, care umple o lacună în terenul vast al pedagogiei, este împărțită în două părți: partea întâi tractează starea educației la popoarele creștine, partea a doua tractează despre dezvoltarea educației sub influința creștinismului. Tote comănde sunt a se adresa la *libraruta ifj. Klein Mor* la Arad.

Învățături morale.

Totă înțelepciunea vine dela Dumnezeu, și însemneză adevărata lumină ce luminează pe tot omul din lume. Înțelepciunea a fost totdeauna la Dumnezeu și este mai veche decât toate veacurile. Cuvântul lui Dumnezeu din înaltul cerurilor este izvorul înțelepciunii. Celu Preainaltă a răspândit înțelepciunea peste toate lucrurile mânilor sale.

Frica Domnului este adevărata fericire și singurul lucru de care se poate mări cineva, este un izvor de bucurie și o cunună de veselie. Acelu ce se teme de Domnul va fi fericit în cursul vieții sale, și va fi binecuvântat în ziua morții sale.

Frica Domnului este începutul înțelepciunii și acesta se arată în sufletele cele drepte și cele credincioase. Cei nebuni defaimă înțelepciunea și învățătura. Amară de acela ce se lenevesce de a asculta știința. Nu opri pe nimeni de a face bine acelor ce sunt în nevoie. Adevăratele bunuri din lume sunt făcute numai pentru oamenii cei drești.

Cele mai de pe urmă cuvinte ale lui Solomon sunt: deșertăciunea deșertăciunilor, și toate sunt deșertăciuni. A ave frica Domnului și a păși toate poruncile lui: etă în ce stă tot sfârșitul

descă numai cum o fi fostă *Una* aceea, apoi nu mai am stare și aședare, nici odihnă, nici de cină nu-mi trebuie, ci mă culc ca s'o visez. Numai d'a nimica! Vădă io bine, că aousi totu nu mă pot scăpa cu una cu două și-oiu fi bun și vă facă hatărul d-văstră, adevă să vă spună, cine a fostă acea *Una* ca nici *una*.

Că a fostă o fată, așa-i oă scifi? — Dăr era ea fată de împărat. Ei, ho! mi-se încălcesă itele! Stați pe loc, io am de gând să încep dela nascerea ei și până'n capetulu frului. Așa, așa! Ea era fată de împărat, cu pără de fața aurului, scaldată în rața sorelui, peptenată de Moșu-vântului, împletită de Cățelul-pământului. O Dăme, încă de pe când mamă-să o făcea, îi veniră urșitorile și îndrugară ele multe de toate la ferăstră, dăr fata se născă și avea buze de căpsuni, ochi de stele și — era o ângerică în picioare!

După ce crescă minunea de frum-

șetă, împăratul și împărătesa, carl îi erau părinți, îi puse numele *Una*, pentru-că numai pa ea una o aveau. Destulă că în urmă îi dăcea lumea: „*Una* ca nici *una*”.

Tatăl ei, împăratul, avea numele: „*Împăratul tare*”, ér mamă-sa: „*Împărătesă împăratului celui neslabu*”, dăr nimeni nu avea nume ca cherovima de copilă.

Împăratul era un om fôrte rău la suflet; elă ucidea pe tot omul, care nu scia obiceiul, s'e-i sărute cipiții din picioare și se ingenunchiă înaintea lui, câtă ce va fi intrat la el.

Una cea frumoasă avea un drăguț: *George*, pușor de babă, ca și care nu avea lumea'ntrăgă. Și-i era dragă ca mărul roșu, căci era flăcău frumos, Român în picioare! Ei se iubeau numai pe ascunsul, căci împăratul avea de gând să o deă după vre un altă împărat, vești Dăme. Elă avea voia de-așa și pace! bietul *Georgiță* elă frumos își putea linge buzele în trébă bună.

Dăr nu sciu ce-o fi gândit elă o-

dată, că numai ce intră la reul de împărat și dăce:

— „*Milostiveniă mie, înălțate!*”

— „*Ei, ce vrăi, mortale?*”

— „*Vrău s'e-mi dai mie de nevastă*

pe *Una*, împărate, și țiu fi supusă ginerelă. Mie mi-e dragă ca ție vieța ta, și eu îi sunt ei dragă, ca luceafărul de s'era d'albei luni. Apoi dăr de ce s'e ne despărțesă? — ar fi numai un păcată câtă un munte!”

— „*Ce-ai d'isă, mojiule? S'e țiu dau ție de nevastă pe drăguța de crăesă? . . . Mai bine o țipă în lumea largă s'e nu-i mai audă de nume! Ticălosă, s'a îndrăgită în dobitoacul de tine!*”

— „*Păi, io nu-să dobitoac. Uite, io s'omă ca și împărăția ta: vădă, audă, umblu, mănăncă și sciu toate celea. Apoi nu-să nici mortă, că morții nu umblă, ca mine. Mă rog de iertare și mi dă fata, că d'eu mie mi-e dragă!*”

— „*Ce, m'ăi băbălaule? Cum îndrănescă tu s'e-mi ceri fata mea, m'ăi mortale, că acu nu mai trăsescă?! Și încă ai d'isă, că ângera mea de fată te are*

dragă? . . . Hăi, că departe ai ajunsă tu cu nasul tău cel lung! Las' că te dedau eu la omeniă bună, m'ăi nătrăule; dăr nu scii tu, că io s'ă împăratul cel tare?”

— „*Ba sciu, cum s'e nu, și chiar din hatărul ăsta vrău s'e-mi iau de nevastă pe *Una*, că e a împăratului tare, ca și care nu mai este pe fața pământului, și că e frumoasă, io-i sunt dragă ei și ea mi-i dragă mie!*”

— „*M'ăi, da prin ce-mi poți tu dovedi, că tu ești dragă fetei mele?*”

— „*Prin ce? . . . D'apoi când ea mi e dragă mie, atunci ai minte, împărate, că io nu d'a florile d'albe mă duoc s'era în sat!*”

Împăratul, cătrănită otravă, poruncă s'e vină *Una* în'ontru. Fata și veni și, întrebată fiind de povestea cu dragostea, ea spuse verde, că d'eu, fără glumă îi place tare *George*. Elă e frumos și în totă una vremea îlă iubescă.

Numai atăta i-a trebuit dracului de împărat și îndată porunci la o cetă de panduri s'e-o lege cu *George* de-olaltă

omului, dice acestu mare înțeleptu alu lunei vechi.

Duceți-vă, dice Christosū apostolilorū sēi, de învățați tōte neamurile și le botezați în numele Tatălui, alu Fiului și alu Sfântului Duhū, ca sē fiu cu dēnsii în tōte ȳilele până la sfirșitul veacurilorū. Învețați sē iubēsca pe Dumneȳu și pe aprōpele, care este totū omulū din lume. Ceea ce ȳie nu-ȳi place, altuia nu face. Fă bine și dușmanilorū tēi. Fiți sfinți, pentru că părintele vostru celū din ceriuri sfântū este.

Traducere din germană — 1867

I.

Nu crede'n mândra față a roselor
[frumose
Căci fața lor se perde și ele veș-
[tejesco ;
Nu crede nici în stele, în stele lu-
[minose
Căci focul lor se stinge, și ele se
[topescū.
Sē nu te'noreȳi plăcerii lărmose ce
[te'nvită
Cu voce sirenescă la poftē āngerescī,
Căci numai suferinței, durerii e
[menită
Viēta-ne intrēgă cu ȳilele lumescī.

Dēr crede unei inimī, a cărei rugī
[smerite,
Dorința cea mai sântă, e fericierea ta.
Și ce'n plăceri dorite, ca și'n dureri
[cumplite
Cu tine vrē a ride, cu tine-a lăcrima.

II.

Visai că de - a morții cōsă 'ngro-
[zitōre
In adēncimea grōpei mē odihneam
[rānit
Ēr lacrimi de jale și lacrimi de
[amōre
Picau în liniștire din ochiul tēu
[dorit,

Cădeau ca nisce stele pe dālma cea
[de jale
Sub care în rēcōre mē odihuisem eu,
Treceau în adēncime, se strecurau
[la vale
Și ajungeau la mine, udau cosciul
[gul meu

Acum sciu ce simțire divină se ivesce
Răpitiilor de mōrte, adēnc în grōpa
[lor,
Când nisce ochi de ānger pe ei îi
[rēcōresce
Cu lacrimi de jale, cu lacrimi de dor.

I. L.

ECONOMIA.

Grăulū.

(Fine.)

În economiile mai mici, grăulū se sēmēnă cu mână, partea de-
asupra adecă după ce s'a aratū
loculū, partea de desuptū, până
când încă nu s'a aratū loculū; în
economiele mai mari însă grăulū
se sēmēnă cu mașinile de sēmē-
natū. Acestea suntū de douē fe-
luri: unele, cari imprăștiā sēmēn-
ȳa, ca și din mână (sistemulū
Smith), altele, cari sēmēnă în rēn-
duri ca și cele de cucuruzū (siste-
mulū Garrett).

Mașinile pentru sēmēnatulū
grăului suntū recomandabile chiar
și pentru economiile mai mici, de
ōrece cu acelea se economisēzā
multā sēmēnȳa.

Sēmēnȳele mai mērunte în bonū,
precum e și grăulū, se sēmēnă
mai pe deasupra, ērā cele mai
mari se sēmēnă mai afundū în pāmēn-
tū. Pe timpulū sēmēnatulū se
recomandā, ca pāmēntulū sē nu
fiā nicī prea mōle, dēr nicī prea
tare, ci sē aibā gradulū de mij-
locū între umedēlā și uscāciune.

După-ce agrulū s'a sēmēnatū,
se tragū, unde e de lipsā, și brazde
pentru scurgerea apei, ca pe tim-
pulū potopurilorū sē nu stea apa
baltā pe holdā.

În starea acēsta se lasā agrii
sēmēnați cu grāu până primāvēra,
când, dēcā vedemū, că în aceia a
prinsū pāmēntulū o șcōrȳā prea
grōsā în urma zāpeȳii de peste
iērnā, ne apucāmū și-i grāpāmū,
cam înainte de Sān-Georgiu, când
pāmēntulū e bine svēntatū. Cu
acea ocaziune putemū sēmēna
prin holde și trifoiu, care până la
secere se desvōltā frumosū la um-
bra lorū, ēr după secere se pōte
cōsi dimpreună cu miriștea, ca nu-
trețū pentru vite. Grāpatulū ajutā
holdelorū, ca și săpatulū cucuru-
zelorū.

Inimicii cei mai însemnați ai
grăului suntū: tăciunele, rugina și
pāliturea.

Tăciunele de grāu este unū bu-
rete numitū *ustilago sitophila*, care
atācândū bonulū în pāmēntū, ilū
face sē producā, în locū de grā-
unȳe, tăciune. Acesta se desvōltā
sēu din influinȳele atmosferice:
plōiā, rēcēlā etc., sēu se sēmēnā
deodată cu grăulū, dēcā acesta a
fostū deja atācatū.

Tăciunele de grāu e și elū de
douē feluri: fāinosū, care atacā
numai vērfulū grāunȳelorū, și grā-

unȳosū, care atacā grāunȳulū în-
tregū și-lū preface în pulvere nē-
grā. Celū d'āntāiu este mai rēu,
deōrece prin elū se atacā recolta
intrēgā, pe când de celū din urmă
se potū alege sēu spāla grāunȳele
atācate.

Causele cari producū tăciunele
suntū următōrele: Dēcā pāmēn-
tulū e prea umedū sēu gunoitū cu
gunoiu prōsperetū, aceste impre-
jurări în cele mai multe casuri
conținū și ajutā la desvōltarea
sporilorū de tăciune; dēcā suntū
ploi multe și reci pe timpulū când
infloresce grăulū; dēcā se sēmēnā
sēmēnȳā necōptā bine, seceratā
mai în pārgā; dēcā se sēmēnā sēmēn-
ȳa cu sporii tăciunelui pe
ea etc.

Aceste imprejurări e bine ca
sē le cunōscā plugarii noștri și sē
se pōtā feri de ele.

Rugina încă este unū burete
numitū *Puccinia*, care se desvōltā
cu deosebire pe frunȳele și paiulū
grăului, așa încātū se inegrescū,
de aparū, ca și cum ar fi arse. În
paiete atācate de ruginā grāunȳele
nu se potū binē desvolta, de aceea
rēmānū mērunte și sbērcite.

Rugina încă se desvōltā, parte
din influinȳele atmosferice, când
adecă după unū timpū căldurosū
urmēzā nisce ploi reci, parte din
pozițiunea locului, apoi lucratulū
și gunoitulū pāmēntului.

Pāliturea (albigo communis) este
de douē feluri: de miere și fāi-
nosā. Cea dintāiu se aratā pe frun-
ȳele grăului ca o materiā galbinā,
cleiōsā și dulciā, care mai târȳiu
se inegresce; cea de a doua se
aratā dintr'odată nēgrā, fāinosā,
pe frunȳele și paiulū grăului, în-
cātū acestea se inegrescū cu to-
tulū.

Pāliturea cea mai rea e aceea,
care se aratā pe timpulū înfloririi
grăului. De multe-ori după pāliturea
se ivescū și nisce insecte mē-
runte, pe frunȳe și paiu, cari abia
se potū vedē cu ochii liberi, și
cari apoi le sugū mustulū din ele
și le facū de se uscā înainte de
vreme; ba pe multe locuri s'au
constatatū, că acele insecte pot
chiar sē reteze paiulū în douē.

Pāliturea, ca și rugina, își are
și ea causele ei: în influinȳele at-
mosferice, când plōiā cu sōre,
sēu când după plōiā urmēzā în-
datā căldurā prea mare; dēcā po-
zițiunea holdelorū este în apro-
pierea rīurilorū și lacurilorū; dēcā
pāmēntulū e prea grasū; dēcā se
desvōltā neguri multe; dēcā pāmēn-
tulū e prea umedū etc.; în-
tr'unū cuvēntū: atātū pāliturea cātū

și rugina se desvōltā mai multū
din influinȳele atmosferice și cli-
matice, din care causā omulū
nicī nu pōte ajuta nimicū, ci tre-
bue sē se supunā necondiționatū
acelora.

Grăulū până ajunge la cōcere
sēu maturitate trece prin trei pe-
riōde: perioada formării paiului,
înfloririi și formării bonului, și
perioada cōcerii bonului. Perioada
din urmă se incepe, când paiulū
și-a schimbatū colōrea verde în
galbinā.

Grăulū de vēnȳare se secerā
mai în pārgā, ēr celū de sēmēnȳā
ceva mai târȳiu. După-ce grăulū
se secerā, snopii se ȳunū în clāi
sēu cruci, pentru-ca sē se mai usuce
buruenile din ei.

Treeratulū grăului se face în
mai multe feluri: se imblātesce
cu imblāciulū, se calcā cu caii sēu
se treerā cu mașini anume făcute,
învērtite de puterea ōmenilorū, vi-
telorū sēu a aborului.

După treeratū, grăulū se vēn-
turā și curāȳă de sēmēnȳele bu-
ruenelorū, ce au crescutū printre
elū. Cele mai vestite triere pen-
tru curāȳitulū grăului suntū ale
francesului I. Pernollet, cari și din
grăulū celū mai corcitū alege unū
grāu frumosū.

După vēnturatū sēu curāȳitū,
grăulū se aședā în coșuri sēu ham-
bare, unde e bine a-lū mai vēn-
tura și scutura din când în când,
ca sē nu facā gārgāriȳe.

Totū de aceeași formā și mă-
rime ca grăulū de tōmnā, este și
celū de primāvērā. Deosebirea în-
tre ele este, că după cum ilū aratā
și numele, celū de primāvērā sē
sēmēnā numai primāvērā; este
însē unū felū de grāu, care în-
tr'unū anū se sēmēnā tōmnā, ēr
în celalaltū primāvērā, acela se
chiamā grāu schimbătorū.

Grăulū de primāvērā iubescē
pāmēntulū lutosū, mai umedū și
în dosū; de aceea se cultivā elū
cu deosebire în ȳinaturile mun-
tōse, unde celū de tōmnā nu pro-
gresēzā. Pentru cultura lui pāmēn-
tulū se ogoresce încă de tōmnā;
primāvērā, după ce s'a dusū zā-
pada, se arā a doua-ōrā și se sēmēnā
în mustulū zāpeȳii, după-
cum se dice.

Fāina grăului de primāvērā nu
cresce ca a celui de tōmnā, ērā
pānea din elū se învērtōse deja
după douē-trei ȳile, de aceea nicī
nu are preȳulū grăului de tōmnā.

Ioanū Georgescu.

și sē-i ducā pe amēndoi departe în pā-
dure, acolo apoi sē-i prāpādēsca.

Așa, dragii moșului, până cātū p'a-
colo a ajunsū *Una ca nicī una!* Sērmana
fatā mergea la mōrte fără leacū de fricā,
dēr bietulū Ghiȳă, sēraculū, plāngea ca
unū copilū micū.

— „Ētā, aici sē-i omorimū!“ — dice
unū pandurū cātrā ceialaltū, după ce
ajunserā în mijloculū unei poeni din
codru.

— „Ba sē muriȳi voi!“ dice *Una ca
nicī una* și atunci și ȳipā vēlulū la o
parte și se uitā la ei cu tōtā frumșeȳa
sa. Ēia, cātū ce o vēdū,.... pāi, Dōmne
ērtā-mā! unde nu se tāvālescū pe josū,
ba că ei morū, ba că ei perū, dēcā e-
nu se mārītā după ei! *Una* însă luā pe
Georgiȳă de mână și — perde-te, pāsē-
ruicā, prin desișulū codrului!

Dumneȳeu sfântulū tōte le pōte face
și apoi nu e mirare, dēcā și pe *Una ca
nicī una* a făcut'ō așa de frumōsā, încātū
toȳi voiniciei cădeau în brānci când o
vedeau. Așa dēu, puii moșului! Dēr care
cādea nicī nu se mai scula, căci *Una ca*

nicī una era o zinā și jamētātā și Dōmne
apērā, cātā pustietate de bōlā baga în
bieȳii voinicī.

Numai Georgiȳă putea sē se laude,
că o are de prietēnā intru tōte; de elū
nu se ferea, da dēu nicī elū de ea.

Și au mersū ei multā lume 'mpē-
rāȳiā, totū prin codri mari, pānā când
odată au ajunsū la curȳile unorū mari
boeri și acolo au popositū aprōpe de
grādina boerilorū. Dēr unulū din boeri,
care era tinērū, ochi pe *Una ca nicī una*
și inghiȳia golū vēȳându-o. Decī își tri-
mise slugile, ca sē i-o aducā în cur-
ȳile lui.

Când vēȳū bietulū Ghiȳă, că ēr e
scrintēlā din smintēlā, se mārītā amarū
și haid' sē nu o lase! Dēr ceia erau
mulȳi și mi-lū prinserā pe bietulū George
alū nostru, ilū legarā cotū la cotū și
zup! cu elū într'o gaurā de sub pāmēntū.

Apoi sē fi vēȳutū! Toȳi boerii sta-
sē-lū mārītā în dinȳi pe ēla cu pri-
oia, că pentru ce elū avea o drāȳuȳă
atātū de mārītā. Și nu-i vorbā, i-ar fi
cāȳutū bine boerașului, numai că fata îi

intorcea spatele și pārea, mē rogū de
iertare, că-i fermecatā, că nu era modru
sē se pōtā apropia de ea bietulū boe-
rașū și așa apoi în urma urmelorū o
puse și elū de māmāligā, ca mulȳi alȳii,
pe cari i-a trasū ursita sē se întēlnēsca
cu *Una ca nicī una*. Ba încă sē vedī:
cāȳi au fostū în curȳile alea, toȳi mi-se
puse, dragii moșului, a bōli de o bōlā
halamite....

Feciōra vēȳū că ce i și că nu i bine;
deci într'o sērā se strācurā frumșelū
din curȳile boerescī și — du-te cu Dumne-
ȳeu, că largā-i lumea! Își luā rēmāșū
bunū dela numele lui Ghiȳă și se jurā,
că nu se va mai mārītā nicī când, dēcā
nu a avutū norocū cu drāȳuȳalū d'itāi.

Și merse ea multū fōrte, până ajunse
într'o țērā departe. Acolo mārȳendū ēr
prin pādure, se întālni cu unū vēnātōrū,
care își ducea durduliȳa în spate și pārea,
că nu scie nicī elū unde merge. Sēracū
voinicū, se rētācise și apoi, când dedū
cu ochii de *Una ca nicī una*, pāi! nu
sciu ce sē mai dīcū, destulū că și elū se
puse somnului.

Fata, nesciindū ce sē mai facā, că
omorea cu frumșeȳa ei tōtā lumea și
apoi vai de ea, unde va ajunge sufletulū
ei, se gāndi ce se gāndi și numai că se
apucā de bietulū vēnātōrū, ilū desbracā
de hainele lui și-lū imbracā fatā, ēr ea,
mē rogū la d'vōstrē, se facū unū drā-
ȳuȳū de vēnātōrū, frumosū, taiōā, și
mārindu, cum numai elū putea fi! Luā
pușca în spate și du-te, du te prin cele
pustiātāȳi, cātū vēȳū cu ochii.

Intr'ō ȳi de dimiņēȳă ea se strā-
curā într'o cētā de vēnātōri de ai Crai-
ului Cucu și cātū luā și ea parte la vēn-
nātōre, îndatā, mē rogū, atātea fierā a
pușcatū, încātū era minune nu alta. Și
toȳi vēnātōrii iubeau, nu sciu cum, pe
acestū voinicelū în trupū de femeie,
încātū își diceau chiar: „Ēi, mē! Sē
fiā o fatā așa frumōsā, dau rēmāșū, că
ar fura-o sfinȳii“.

Când ajunse cu vēnātulū acasā la
Craiu, spus'au vēnātōrii, că au datū
peste unū voinicū rētācitū și că, dēu,
ēla așa-i de mare vēnātōrū, încātū
n'au mai vēȳutū și că de când a ir

P O V E Ţ E.

Ștergerea petelor. Pentru totu soiul de pete pe rufe, un pumn de cenușe de drojii din vin, o lingură de leșă și două alămăi tăiate bucățele, se se pună într'un vas de sticlă cu o jumătate oca de apă curată, se stea 24 de ore. Acésta strecurată, se se păstreze éráși într'un vas și când veți avé trebunță la orî ce pată de acestu fel, se se ude bine cu apă de acésta, până ce va pătrunde și apoi se se spele cu apă curată. Acestu metodă e celú mai nimeritú, după care nu stă nici o pată.

Chipul de a păstra legumele. Morcovii, țelina, sfecelele (napii) și alte rădăcinii se potú păstra tându-se în bucăți și fierbându-le și după aceea uscându-se la sóre séu în cuptorú. Când va voi cineva a le întrebunță, nu va avé decâtú se le pună în apă rece. După aceea scoțându-le din acésta apă, se se pună în bucate și vorú avé gustulú și fragedimea, ca și când ar fi própsete.

Păstrarea carnei pe mai multă vreme. Ia funingine și tórnă în ea apă fierbinte. După ce va sta 24 ore, scóte apa și pune în ea carnea ce voesci a o păstra. După 10 séu 12 ceasuri de ședere a carnei în acésta apă, scóte-o și se va ținé mai multe luni fără se se strice. Acésta procedere ține și loculú atumării și este bună pentru tóte cărnurile, ce se punú la fumú.

Fentru a lipi vasele de porcelanú, adecă farfurii, blide etc. se întrebuințéază următórea amestecătură: pune brânză în varú stinsú, amestecă-le până se va face o alifiă; cu acésta unge apoi părțile stricate, ce voesci a le lipi și le apasă bine unele de altele. Indată ce se vorú usca, și uscarea se va face de grabă, părțile stricate vor fi lipite la locú.

In contra ruginirii ferului. Topesce varú în apă și în acestú lapte de varú înmóia ferále și unelte, și lasă-le se se usce la aerú. În chipulú acesta potú ele se stea chiar și în cele mai umede locuri, fără se se ruginescă vre-odată; cuțitele și tóte celelalte obiecte de oțelú poleitú, ce se espedéză din țerile streine, suntú tóte pregătite cu apă de varú și nici odată nu ruginescú.

Cum se păstréază oțetulú. Chimistulú francesú Chelé arată unú chipú fórte simplu pentru a păstra oțetulú. Iată ce trebuie se se facă: după ce se vorú ámplé garafele cu oțetulú, ce are se se păstreze, se se pună garafele în picioré într'o căldare plină de apă și pe focú. După douédecí de minute de cloțirea apei din căldare, scóte afară garafele; oțetulú din ele póte se se țină mai multí ani, fără a se strica.

MULTE ȘI DE TOATE.

Viețe lungi.

În diarulú „Novoe Obozrenie“ se anunță mórtea unui bétrânú în Tiflis în etate de 194 ani.

Acéstu anunțú părú așa de curiosú directorului de oficiu alú statisticeii din Berlinú, încátú îlú făcú se scrie comitetului de statistică din Transcaucasia, rugându-lú se-i dea informații asupra vieței acestui bétrânú fenomenalú.

Din informațiile primite s'a constatatú că faptulú este adevératú și că bétrânulú, care se numesce Tko Mardenoff, s'a născutú la 1727 în districtulú Wladikawkas.

Tko Mardenoff, avea memoria fórte lucidă și istorisia fapte, carí se întempleră înainte de otrávirea împératesei Caterina II. Dér longevitatea era în familia sa, oáci elú a lăsatú o véduvá de 120 ani.

Mardenoff avú 18 băeți și 3 fete. Penultimulú séu fia a muritú în etate de 93 ani, și celú mai mare copilú alú séu tráesce și are vârsta de 102 ani.

Acéste esemple de viețe lungă nu suntú așa de rare.

Bucher în cartea sa asupra lungimei vieței omenesci citéză pe Maria Piron, o franceză, care a muritú în 1838 în etate de 158 ani; Scria Randakoff din Odessa, mórta de 168 ani; contesa Demond, irlandeză, care a muritú de 145 ani și care la acea etate 'și pusese pentru a treia órá dinți falși.

Păpușa nebunului.

În anulú trecutú unú proprietarú din Viena, cu numele Verner, cunoscutú întru cât-va în lumea financiară, perduse în câte-va zile pe femeia sa și pe unica fiică, cu numele Bianca, pe care o iubea fórte multú.

Durerea nenorocitulú omú a fostú grozavú de mare. Facultățile mintale în cepurá se-i slăbescă astfel, că a fostú nevoitú se se retragá din afaceri.

Doctorii, pentru ca se-lú facă se se mai distreze puținú, îlú sfátuiră se cá-

lătorescă. Elú a ascultatú sfatulú lorú și a călătoritá prin Italia, Franca, Turcia și Spania.

Intr'una din zilele trecute Verner se întórce repede acasă. Elú aducea cu densusú o păpușá din Madridú, unú adevératú capú de operá, așa de artisticú și de minunatú era făcutú.

Densusú o cumpérase, deórece i se párea că sémănă perfectú cu fiică-sa, care murise. Nenorocitulú era nebunú. Elú aducea în tóte zilele păpușei prăjiturí, vorbea cu ea ca cu o ființă vie, și în tótá séra o culca în leagánulú fetiței sale.

Intr'o dimińéță lui Verner îi veni ideia, că păpușa e bolnavă.

Trimese numai decâtú după doctorulú Hammer.

— „Doctore scrie repede o rețetá; fetița mi-e bolnavă réu“ — díse nebunulú.

Doctorulú, véđendú cu cine are a face, scrisé rețeta și trimise la spițerie.

Când servitorulú veni cu doctoriile, mediculú spusé încetú lui Verner, că unei păpușe nu-i se potú da doctorii.

— „Nu veđi, că asta nu-i ființă vie.“

Nebunulú se uitá la elú și se infuriá grozavú. Ca unú turbatú se aruncá asupra lui Hammer, îlú apucá de gátú și începú se-lú stréngá teribilú.

La gemetele acestuia năváliră în casá servitorii, carí scápará vieța doctorului.

Nebunulú a fostú trimisú la balamucú.

O comună întregă invitată la unú prándú.

Intr'una din zilele trecute locuitorii comunei Carcare (aprópe de Genua) furá invitați a lua parte la unú prándú datú de domnulú Angele Giorello, care a venitú în Carcare, loculú séu natalú, după o lipsá de 30 ani.

În acestú timpú elú a fostú la Montevideo unde s'a angajatú ca lucrátórú de mină, dér noroculú favorisându-lú, elú își făcú în scurtú timpú o avere de câteva milioane și ajunsé mare proprietarú.

La acésta masá au luatú parte peste 800 de indiviđi, după masá a urmatú unú jocú mare.

Ministrulú și diaristulú.

La o serbare datá de societatea presei engleze în Edimburg, lord Rosebery, ministru de externe, a ținutú o cuvântare fórte umoristică și fórte multú aplaudatá. Lord Rosebery a făcutú o asemănare între activitatea sa și între activitatea unui diaristú. Densusú a dísu: „Prima ocupațiune a ministrului de externe e se primescă depeșile din tóte

părțile lumii. Credú, că acéstea e și ocupațiunea diaristilorú. Ministrulú nu primescé tóte depeșile pe carí le primescé diaristii; d. ex. elú n'a primitú nici o știre despre evacuarea Egiptului — știre, care circulá zilele acéstea în presă; — negreșitú, că ministrulú a fostú victimá unei greșeli de adresá...

Unú altú obiceiú alú diaristiceii, care se desvóltá pe dí ce merge, este: interviulú. Ministrulú de externe, după ce și a cetitú depeșile, încá se ocupá cu interviurile.

Presa interviuează personagií marcante, ministrulú... asemenea!

Presa însă, se grăbesce se dea publicității interviurile, pe carí le redactéză în grabá mare; ministrulú le redactéză încetú și apoi le publicá într'o formá anumită, numitú memoriu, raportú, etc. Depeșile, interviurile, redactarea diarelorú — tóte acéstea forméză punctulú de asemănare între ocupația unui ministru și a unui diaristú.

Deosebirea însă e fórte mare și mai multú în defavorulú ministrului. Se scie, că profesorulú Garner s'a dusú în Africa se studieze limbajulú maimuțelorú. Decă acéstea vorú fi în contactú directú cu civilizațiunea, atuncí trebuie se-și aibă și ele ambasadorii lorú. Atuncí se va ținé o conferință la Bruxela, ca se se stabilesoá și rolulú pe care trebuie se-lú aibă maimuțele în politicá. Diaristii vorú trebui se le publice ideile și părerile.

La urmă lord Rosebery a dísu fórte seriosú: „Câtá vreme presa e interpretulú fidelú alú opiniunii publice, ea e conducétorulú bárbatului de statú.“

Bustulú de cэрă.

Se scrie din Múchen: Aici e tégú. Pe piața se aflá șatre și carusele; între cele dintéiu bate la ochi unú cabinetú mare de figuri de cэрă, înainte óareia se aduná lume multá. Podóba cabinetului este unú bustú de femeia tinérá, alú óarei gátú se mișcá în drépta și în stánga și a óarei ochi solipescú — unú adevératú capú operá a mecaniceii — sta lângá marele flașetú, dér într'una din zile dispáru și anume astfel: Intr'o sérá, când perdéua, care acoperea bustulú se trase, se înbulzi o damá grósá și privi cu ochi înholbați bustulú. „Isuse Christóse“, strigá ea, „acésta este Caterina mea, care a fostú în serviciulú meu și pe care am gonitú fiind-că avea degetele prea lungi!“ Și întorcându-se către bustú díse: „Tu, Caterino, tárfá blástematá, nu ție rușine?“ Efectulú acestorú cuvinte fú mare. Frumósa față de cэрă se făcea când galbiná, când roșiá. Bustulú minunatú párea că voesce a se cufunde în postamentú, care începú a se mișca. Proprietara șatrei trase iute perdéua și ascunse bustulú devenitú dintr'o dată viu.

éla în mijloculú lorú, a cursú vénatulú ca din poveste.

Craiulú chiamá de față pe frumosulú vénátórú și, mé rogú, înmármuri, când îlú véđú câtú e de frumosú.

— „Cum te chiamá și de unde ești? întrebá Craiulú tremurándú.

— „Ea sunt vénátórulú Dolca, din céta lui Negru împératú, și am rétăcitú pe aici, unde m'am întéluitú cu eștiálai“.

Atuncí Craiulú îlú făcú mai mare peste óstea întregá și, mé rogú de iertare, fi ridea sufletulú de bucuriá, căci avea o fatá frumósá, care nu voia se se măríte după nimenia; ... căți pețitorii nu i-au venitú, dér n'ai ce-i face: unulú era chiorú, unulú așa, unulú pe dincoala, și apoi na, fá-i obiceiulú!

Când frumosulú Genérarú ședea la masá, în paluta lui, étá că vine poruncá dela Craiulú, se mérgá óțirá până la domniului.

Când co'lo las' de nu s'au încálecitú ițele și mai tare! Pái! Craiulú voia se

și-lú facá ginere pe bietulú Dolca, și cráesa cea mándrá era dusá pe altá lume de dragoste, ce avea către Dolca.

Na! ba cá-i trebá! Trebui se se cunune táca cu páca și apoi lasá numai de n'am risú! Inzadarú se înceroá bietulú Dolca a încureca trebá, cá în urmă a dísu Craiulú, cá-lú pușcă, decá nu vré se iee pe fata lui.

Așa-dérá, *Una ca nici una* a luatú de nevastă pe cráesa lui Cucu-Craiu și acum nu mai rămânea, decâtú se se libovescă la olată.

Dér s'au libovitú pe tatálú dracului! Cráesa plánga mereu, pentru-cá vedea, că n'o iubescé bárbatulú. Dómne și cum îlú mai iubea biata Cráesa, numai hoțulú de Dolca nu-i avea grija!

Apoi au trecutú câteva zile, dér de train bunú te-ai mántuitú. Cráeșóra picá bolnavá la patú. *Una ca nici una* véđú, că đeu nici în acestú chipú nu-i trebá. Se luá într'o bună dimińéță și, închinándú lui Hantátarú întregú domeniulú, cu mirésá cu totú, se cam mái duse pe colea. Și haid! nici cá se mai opri, până

la o sántá mánăstire, unde avea de gândú se se pocáescá între cucernicii cálugári.

Dér țai-ai găsitú colaculú în códa canelui! Pái, Dumneđeu ne ierte, dér destulú că *Una ca nici una* totú ea era și aici, nu alta! Și când colo la spovedaniá, ea spusé dreptú câte a pățitú, n'a ascunsú nimicú de sfántulú egumenú. Și egumenulú credea ce spunea fata; credea și se uita în ochisorii ei, — ispitá, mé rogú, până dincolo!.. Ce se-i faci, decá Dumneđeu a făcutú pe Eva ca se scóță pe Adamú din raiulú! Bietulú egumeu, câtú ce o véđú, își uitá de sfánta lege și haid', își rase barba cea stufoasă!..

Și nu mintú, mé rogú, că era câtú pe colea se se însóre sfántulú párinte, dér fecióra se spáimántá ea singurá de sine și nu scia, unde ar mai putea trái în lume, decá încaí nu póte trái lumea de ea. Se mániá pe párintele și-lú huiđui dela sine. Elú indată și cáđú greu bolnavú.

Ce se facá biata fatá? Nu trebuia óra acum se iee éráși lumea n capú și se-și vadá de cale? — Ba da, și încă

cu pași pripiți pársi și acestú locú sfántú și du-te încótráu te-a trage inima, ori tu pe inimá, mie mi-i totú una! Dér e necású, că acuma a ajunsú la visce curți împératesei, și s'a rugatú se-i dea ceva slusábá, ca se póta și ea trái.

Impératulú éla era omú tinéru și avea de soțiá o împérátésá mándrá, alésá, dér inzadarú, dragii moșului, cá la *Una* nici măcarú slusábá nu-i putea fi.

Cátú ce o véđú împératulú, indată își trimise împérátésa de acasă și o luá pe *Una* de soțiá. Ea însă l'a privitú odatá în ochisori, dragúță prietina, încátú împératulú și-a scrobotú báerile inimei și nici cá, nici már, cáđú latú pe patú, sátulú de dragoste, ca mágariulú de scai.

Séraca fatá! Nu mai era chipú s'oducá între ómení. Decí se hotári se mórá, dér óre cum? Ala-i baiu! Héi, héi! mórtea nu scie unde șede, ca se o chemé se-i facá petrecania. Umblá ea multá vreme tare și totú nu întélui mórtea; dér odatá, când era mieđulú nopții, ea vede o nimurgeniá jucându-se cu visce

NECROLOGŪ. Din Nuşfalău d. m. n. se scrie cu data 20 Septemvri a. c. „Dina de astăzi a fost o zi de doliu pentru comuna Sasu-Ufalău, din diocesa Gherlei. Un număr frumos de preoți din traotul Buzei, alți Bistriței și alți Beleanului au făcut ceremonial înmormântării și au petrecut la moment pe veduva preotă Maria Popu n. Cheresteșu, o adevărată matronă română, care cu inima ei mare, pe lângă o cruțare esemplară, cu modeste mijloce a știut să dea societății și nemului nostru, din 16 fii ai săi, preoți ca literatul canonic de Gherla Ioan Popu, Lazaru Popu din Iușu, funcionari de stat precum este Vasile și Alexandru Popu etc. etc., cari ca nisece odrasle mândre încungiurau siorul ei. Ea o mamă modelă, căreia creșterea copiilor n'a fostă pără grea, ci jugu dulce și sarcină ușoră! Mame române, imitați-o, că va fi terice de voi și de nemul vostru! — Cuvântul funebru l'a rostit preotul din Nuşfalău, Ioan Boteanu, őr iertăciunile preotului local, Filipau. După prohodă a urmată comăndarea, la care au participat preoții funcționi și sute de omeni din locu și ateale vecine, cari venise să dea onorurile din urmă nobilei defuncte, venerate în întregu ținutul acesta pentru virtuțile creștine, ce-o caracterisau. — Dumneșeu s'o odihnească în pace!

CăleNDARUL săptămânii.

Septemvri.	Măslăru	Sorele
1892		
13 Mart. Corneliu	25 Cleofas	26 Ciprian
14 (+) Inăli. St. Crucu	27 Waldemar	28 Wanceslaw
15 Mart. Nichita	29 Arch. Michail	30 Ieronim
16 Cuv. Eufemia	1 Oct. Remigius	
17 Mart. Sofia		
18 Cuv. Eumeniu		
19 Matr. Trofim		

Tergulă de rimători din Steinbruch. La 19 Sept. n. starea rimătorilor a fostă de 135,944 capete, la 20 Sept. au intrat 3260 capete și au eșit 1400 rămânând la 21 Sept. un număr de 137,904 capete. — Se notăză: marfa unguerăscă veche, grea dela — până la —

cr. marfă unguerăscă tineră grea dela 45— cr. până la 45 1/2 cr., de mijlocu dela 45— cr. până la 46— cr. ușoră dela 46— cr. până la 47 1/2 cr. — Marfă țărănescă grea dela 42 1/2 până la 43 cr. — de mijlocu dela 44 cr. până la 45 cr. ușoră dela 46— cr. până la 47 cr. — Marfă de România Bákony de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la— cr. transito dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. Marfă sərbescă grea dela 44 45 cr. transito, mijlociă grea dela 44—45 cr. transito ușoră de la 45 46— cr. Porcii îngrășați de unu anu dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruzu dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 47.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
din 23 Septemvri 1892.

Măsura sau greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă.
		fl. cr.
1 H. L.	cel mai frumos	6 30
	Grâu mijlociu	5 80
	mai slabu	5 40
	Grâu mestecat	5 —
	Săcară frumosă	3 80
	mijlociă	3 60
	Orzū frumosu	3 —
	mijlociu	2 80
	Ovėsū frumosu	2 —
	mijlociu	—
	Cucuruzū	4 —
	Mălaiu	3 50
	Mazere	7 —
	Linte	12 —
	Fasole	3 60
	Sēmēntă de inu	8 50
	Sēmēntă de cânepă	4 50
	Cartofi	85 —
	Măzēriche	—
1 kilă	Carnea de vită	56 —
	Carnea de porcū	52 —
	Carnea de berbec	36 —
100 kil.	Sēu de vită prōspētū	23 —
	topitū	33 —

Cursulă losuriloră private
din 21 Sept. n. 1892.

	comp.	vind.
Basilica	6.80	7.10
Creditu	189.75	190.75
Clary 40 fl. m. c.	54.—	54.50
Navig. pe Dunăre	125.50	126.50
Insbruck	25.—	26.—
Krakau	23.25	23.75
Laibach	22.—	22.80
Buda	54.—	55.—
Palfy	53.—	54.—
Crucea roșie austr.	17.40	17.90
dto ung.	11.75	12.—
dto ital.	12.75	13.25
Rudolf	24.50	25.50
Salm	62.20	63.—
Salzburg	26.25	27.25
St. Genois	62.50	63.50
Stanislaw	30.—	32.—
Trietine 4 1/2 100 m. c.	131.—	133.—
dto 4 1/2 50	63.75	64.25
Waldstein	38.—	—
Windischgrätz	56.—	59.—
Sərbesc 3 1/2	38 —	39.50
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 1/2	124.—	125.—

Bursa de mărfuri din Budapesta
din 21 Sept. n. 1892.

Sēminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
	dela	până
Grâu Bănățenescū	81	8.05 8.15
Grâu dela Tisa	81	8.15 8.25
Grâu de Pesta	81	8.10 8.20
Grâu de Alba-regala	81	8.15 8.25
Grâu de Bácska	81	— —
Grâu ung. de nordū	81	— —

Sēminte vechi ori noue	soiulă	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
			dela până
Săcară		70-72	6.45 6.70
Orzū nutrețū		60-62	5.30 5.50
Orzū de vinars		62.—	5.70 6.20
Orzū de bere		64.—	6.40 7.50
Ovėsū		39.41	5.55 5.85
Cucuruzū bănăț.		75	4.85 4.90
Cucuruzū altă soiū		73	4.80 4.85
Cucuruzū		—	—
Hirișcă		—	—

Producte div.	Soiulă	Cursulă
		dela până
Sem. de trif.	Luțernă ungar.	42.— 46.—
	francesă	— —
	roșiă	52.— 56.—
Oleu de rap.	rafinatū duplu	31.— 32.—
Oleu de in		5.25 5.50
Uns. de porc	dela Pesta	52.50 53.—
	dela țēră	— —
Slănină	svēntatā	43.50 44.—
	afumatā	52.50 53.—
Sēu		35.— 36.—
Prune	din Bosnia în buți	— —
	din Serbia în saci	— —
Lictarū	slavonū nou	— —
	bănățenescū	— —
Nuc	din Ungaria	— —
Gogoși	unguresci	— —
	sərbesci	— —
Miere	brută	— —
	galbină strecuratā	39.50 40.—
Ceară	de Rosenau	140. 141.
Spirt	brutū	15.— 15.50
	Drojdiuțe de spirt	19.— 19.50

Cursulă la bursa din Viena
din 22 Septemvri a. c. 1892

Renta de aur 4%	12.60
Renta de hărtiă 5%	100.45
Imprumutulă căiloră ferate ungare	
aur	120.—
dto argintū	130.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de	
ostū ungare [1-ma emisiune]	117.50
Bonarū rurale-ungare	94.—
Bonarū croato-slavone	—
Despăgubirea pentru dijma de vinū	
ungurescū	95.25
Imprumutulă cu premiulă unguerescū	145.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	138.50
Amortisarea datoriei căiloră ferate de	
ostū ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de	
ostū ungare (3-a emisiune)	—

Renta de hărtiă austriacă	96.60
Renta de argintū austriacă	96.10
Renta de aur austriacă	115.70
Losuri din 1860	140.50
Acțiunile băncei austro-ungare	994.—
Acțiunile băncei de creditū austr	357.25
Acțiunile băncei de creditū ungar.	312.50
Galbeni împărătesci	5.67
Napoleon-d'ori	9.50 1/2
Mărci 100 imp. germane	58.77 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	119.60

Bursa din Bucuresci
din 21 Sept. n. 1892.

Valori	o/o	CUMPE
Rentă română perpetuă 1875	5 1/2	107.—
Renta română amortisabilă	5 1/2	96.3/4
dto	4 1/2	82.—
Renta rom. (rurale convertite)	6 1/2	101. 1/4
Oblig. de statū C. F. Române	6 1/2	—
idem idem	4 1/2	—
Imprumutulă Openheim 1866	8 1/2	—
Imprumutulă Oraș. Bucuresci	5 1/2	90.—
idem idem din 1884	5 1/2	83 1/2
idem idem din 1890	5 1/2	—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—
Credit fonciarū ruralū	7 1/2	—
idem idem	5 1/2	95 1/4
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	7 1/2	102. 1/2
idem idem	6 1/2	101. 1/8
idem idem	5 1/2	90.—
Credit Fonc. Urban din Iași	5 1/2	81.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	275.—
	v. n.	—
Banca Națion. ult. div. 84.45	500	—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	—
Naționala de asig. ult. div. 36 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 51.	250	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—
Soc. Rom. de Hărtie ult. div. 10	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 161. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—
Societ. de Hărtie ult. div.	—	—
Agio în Bursă	—	—
Rubla de hărtie	—	—
Banca Națion. a României	—	—
Scompt.	6 1/2	—
Avansuri pe efecte	7 1/2	—
Avansuri pe Lingouri	6 1/2	—

Cursulă piețel Brașov
din 23 Septemvri st. n. 1892.

Banznote romănesci Comp.	9.47	Vând.	9.49
argintū romănescū	9.40	"	9.45
Napoleon-d'ori	9.48	"	9.50
Leu turcesci	10.48	"	10.75
Paris. fonc. „Albina“ 6%	101.	—	—
" " " 5%	100.—	"	101.—
Imperiali	9.65	"	9.68
Galbin	5.45	"	5.50
Suble rusesci	117.—	"	—
Mărci germane	58.50	"	58.70
Discontulă 6—8% pe anu.			

Proprietarū: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactoru responsabilū: **Gregoriu Maiorū.**

ban și banii păreau că ard, ca și ochii celui ce se joca cu ei.
— „Ce ești tu și ce faci aici în timpul nopții?“ duse Una cea frumoasă câtră bala cea necurată.
Da aia: „Br...! br...! br...! că mândră te-a mai făcută mă-ta! Ha, ce dicit, n'ai veni după mine, că eu sunt plăeșu în iad și se veđi ce de bani și suflete am sub stăpânirea mea! Haide, veđi că bine ți-a merge! Tu-mi ești dragă... br! br! br!“
Biata fată incremeni. Incă de-o așa posnă nu-i trecu nici măcaru pe lângă traista unde-i sta mintea! Nu, mă rog, ea și cu dracu se aiba de lucru pentru frumșetea ei! Dér n'avu ce dize, că jupănu Sarsailă o luă pe subsuori și apoi d'aci'ncolo potți totu face la cruci, decă ți-a trecutū iepurile drumul! Nici o' o lăsă să odihnească pănă în iad.
Dér ce se veđi?... Dōmne apără! Unde nu începū o dragoste numai ca acolo! Unde nu începū o păriuală între intunecații iadului și o hățaiu oare de-a puterea pe biata Una, da nu așa, mă

rogū, că părea că se prăpădesce lumea. Bietulă Luciferū nu fū în stare să stingă cērtă și așa mi-s'a încinsū o gălăgiă, încătū îi merse vestea pănă în ceru. őr Dumneđu sfântulă trimise atunci pe unū āngerū unguerescū să le dea cu pinteii la dracii ceia, să se așede odată în naiba. Dér ți-ai gāst'o! Vēđendū ēla pe Una acolo, își uită de poruncă și se apucă și elū de arțagū, ca să pōtă luā pe Una.
Atunci trimise Dumneđu pe unū āngerū romănescū, și ēla cum vine, cu unū bēțu pe umērū cātū dīna de erī, îndatā începe a āmblati în drepta și în stīnga și la care cum îi da câte una, se sātura de dragoste. Apoi vēđendū și elū pe Una acolo, o luā cu elū și haida cātrā raiu! Dér āngerulū unguerescū se luā după ei și totū o păriuală ținu pănă la pōrta lui Sāntū-Petru, care vēđendū ce facū ēia, scāpă cheile de fricā. Și — Dōmne feresce! — unū Jidanū, care se temea, nu cumva sē-lū țipe din raiu, se puse șōcāta și furā frumușelū cheile de josū.

— „Măi, Petre, deschide, bre!“
— „Dér n'am cu ce, nene!“
— „Deschide, fă bine, că am o greutate în spate!“
— „Dér n'ai vēđutū cheile?“
— „Nu! D'apoi dōr nu le-ai perdutū?“
— „Ba ēcā, și înocă nu le potū da de urmă nici într'unū chipū.“
— „Păi, nu glumi chiar acum când voiu s'aducū o mândreniā aici. Dēu veđi și deschide!“
— „Dér ce aduci?“ întrebā Sān-Petru, uitāndu-se peste pōrtă.
— „Aducū unū cherovimū de fată, cātū n'ai visat'o înocă.“
Atunci Sān Petru rupse lăcatu și haida s'o apuce din brațele āngerulni, dēr atunci de-odatā ētā cā sarū cei doi āngeri și se încinge o păriuală în pōrta raiului, cātū tōte sufletele se adunā ca la minune.
Intre alții vine și Jidanulū cu pīcina. Da elū: „Dați-mi mie fata ceea și io vē dau cheile; apoi n'am baiu țipa-ți mă în iadū, numai sē-mi dați mie pe ceea!“

Dér în locū de fată, cāpētā jupānului peroiunatū o palmă, încātū îi sārī cilindrulū din capū d'o pōștă, cheile i-au cāđutū josū și . . . svīr cu elū pănă la tata iadului!
Ei, și sciți cine a fostū voiniculū care l'a svīrlitū? — D'apoi ētā, Ghiță copilū de babā, care sosise și elū cu scāndurile de pe pāmētū și chiar în bunū timpū, cānd se bāteau pentru drāguța lui. Atunci mi-se puse și la fiā-care îi rase numai cāte-o palmă, dēr era destulū pentru ca să le trecā de nebunii.
Dumneđu sfântulū le vedea și scia tōte, dēr i-a lāsātū sē-i vēđā ce mințe au. După aceea cāiāmă pe Georgiță și pe Una, acolo chiar unde a șeđutū odatā Adam cu Eva, ca să le spunā nu sciu cē.
Și mă rogū de iertare, acum āșteptāți pănă le va spune, apoi voiu mai spune și eu încātrā vorū mai rēțāoi ērāși.
Acum de-odatā sērā bunā și sē nu oredetī cā-i fārā minciunā.
I. Rodina.

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste
 von fl. 1.40 bis 17.75 p. Meter (ca 38 Qual. u. 600 versch. Farben) — versendet
 roben- und stückweise porto und zollfrei die **Seiden-Fabrik G.
 Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr.
 Porto.

ANUNCIU.

Am onore a incunoscinta On. publică și On. mea clientelă,
 că **mi-am strămutat locuința** în **Strada Orfa-**
nilor (Scheiloră) Nr. 29 (în casele D nei Eufrosina Ioană G.
 Ioană) unde se află și

Atelierul meu de pantofăria.

Imi iau voiă totodată a face cunoscută On. publică, că după
 o experiență de mai mulți ani ca **calfă în București** seiu
 confecționa după măsură toate soiurile de încălțăminte, din ma-
 terială de prima calitate, durabile, exterioră elegantă și cu
prețuri moderate.

Atrag deosebita atenție a onor. publică asupra **lucră-**
rilor mele de lux, cari sunt de-o confecție elegantă
 și cu gust.

Cu înaltă stimă,
Vasile Ocășianu,

926,3—1.

măestru pantofar.

Nr. 1445—1892.

924,3—1.

Publicațiune.

După ce pedecile ivite în vândarea lemnelor atacate prin foc
 din pădurea Stanicioe s'a delăturat, așa cu susținerea celor pu-
 blicate în publicațiunea de aici din 24 Iunie 1892 sub Nr. de sus
 se determină o nouă și de licitațiune pe **16 Octomvre a. c. la 10
 ore a. m.** în cancelaria comunală din Moeciu inferior cu adaus,
 că lemnele ce vin sub vândare se află pe un teritoriu de 45 până
 la 50 jugere și în un număr de 6—800 tulpini seu aproximativ
 până la 1000 metri cubici.

Prețul strigării s'a statorit cu 70 cr. de metru cubic,
 vadiu de 10%.

Condițiunile de vândare se pot vedea în cancelaria notariatului
 cercual în Branul superior în orele oficiose în toate zilele.

Moeciu inferior în Branul, 12 Septemvre 1892.

Voiculescu,
 primar.

Rațu,
 notar.

Dintre toate hărțile pentru
 țigarete este recunoscută de cea
 mai bună hărțile de țigarete ve-
 ritabilă franceză

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lor
JOSIFU BARDOU & FILS în
 PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onore mari, 20 diplome
 „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărțile, care în fineț și bunătate
 întrece toate celelalte hărțile de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, dacă fi-
 care cărticică poartă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginile netede seu
 crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adevărat într'o
 calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătăt în **Brașov** la toate
 marchetaniile și băcăniile en-gros, precum și la fi-
 care debitant mai bună de tutun.

855,—14

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necrutată nici continentul euro-
 pen și marea fabrică de argintărie s'a vădit necesită să dăruiască
 întregul ei deposit în schimbul unei răsplăte mic pentru muncă.
 Ea suntă imputernicită să îndeplinească acest mandat.

Eu dăruiesc

prin urmare orî cui, fiă bogat orî sărac, următoarele obiecte pentru
 mica sumă de **fl. 6. 60.** și adevă :

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă engleză.
- 6 furculițe de argint patent americană dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent americană,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent americană,
- 1 lingură de argint pentru supă patent americană,
- 1 lingură de argint pentru lapte patent americană,
- 6 cesci Victoria englezesi,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru ceiu,
- 1 zaharniță,

42 bucăți la un loc.

Tote cele 42 de obiecte sus așintite au costat mai înainte fl.
 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatelă de fl. 6.60. Argin-
 tul patent american este un metal alb, care își păstrează colorea
 argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e

o șarlataniă

mă simt îndatorat în public, că orî cine, căruia nu-i convine marfa
 îi trimite banii înapoi, nimenea însă se nu trecă cu vederea oca-
 siunea acesta favorabilă de-ași procura această garnitură pompoasă.

Se trimite numai cu ramburs postală seu cu trimiterea înainte
 a sumei.

Cu deosebire recomandă praful de curățit aceste obiecte, o cutie
 dimpreună cu indicarea folosirii costă 15 cr.

P. Perlberg's Agentur

der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik,
 Wien, I. Fleischmarkt No. 14.

Estrasă din scrisorile de mulțămintă:

Suntă mulțămintă cu trimiterea D Vostre și Vă rog a mi trimite
 din nou următoarele.

Triest, 28 Ian. 1892.

Edler von Broschek.
 c. și r. colonel.

Deoarece cu prima trimitere am fost pe deplin mulțămintă, vă
 rog a mai trimite alte 42 bucăți.

Gödöl, 12 Februarie 1892.

H. Petera,
 c. și r. conducător de vânătoare.

925,1—1.

APA MINERALĂ ERDŐVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltul decret ministerial Nr. 88/783
 din 6/12 1891.

Sursa Erdővidék—Baross, este de numărată între cele mai cu-
 rate ape minerale alcaline, feruginoase și acido carbonice. Grație acestei
 compoziții chimice și a gustului său plăcut, această apă, amestecată
 cu vin este o băutură plăcută și răcoritoare la masă și în timpul de
 epidemie o eselență băutură igienică merită a înlocui apa de beut.

Apa minerală Erdővidék—Baross este recunoscută ca una ce
 mărește poarta de mânoare, activează digestiunea, este de o eficacitate
 incomparabilă în afecțiunile stomacului și rinichilor și influențează în
 mod satisfăcător asupra regulății funcționării a organelor urinare.

Persoanele anemice și în stare de slăbiciune găsesc în această
 apă un fortifiant excelent din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilor respirătoare, reumatism muscular și în
 diferite stări de slăbiciune a nervilor, întrebuințarea ei este însoțită
 de rezultate eclatante.

Amestecată cu suc de lămâie seu sirop de smeură, ea este
 recomandabilă ca eselență limpadă gustoasă răcoritoare și igienică.

Apa Baross „ERDŐVIDÉK“ în Transilvania este de găsită
 la băcănia lui

CAROLŪ IRK, str. Porții Nr. 65

precum și la d. d.: Duschoiu Iohann & Sohn, Karl
 Töpfer, Josef Scheser, Anton Zeriff. M. Zeriff, Anton
 Bede, Iohann Nagelschmidt și Fritz Geisberger.

Prețul unei sticle 1 litru, 6 cr.

910,—5

Avisă d-loră abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiune
 să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numeri
 de pe fâșia sub care au primită diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adre-
 sușă și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“